

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS

(otrā palāta)

2005. gada 27. jūlijā *

Apvienotās lietas no T-49/02 līdz T-51/02

Brasserie nationale SA (agrāk — ***Brasseries Funck-Bricher un Bofferding***),
Bašarāža [*Bascharage*] (Luksemburga), ko pārstāv A. Karneluti [*A. Carnelutti*] un
L. Šilcs [*L. Schiltz*], advokāti, kas norādīja adresi Luksemburgā,

Brasserie Jules Simon et Cie SCS, Vilca [*Wiltz*] (Luksemburga), ko pārstāv
A. Karneluti un Dž. Mozars [*J. Mosar*], advokāti,

Brasserie Battin SNC, Eša pie Alzetes [*Esch-sur-Alzette*] (Luksemburga), ko pārstāv
A. Karneluti [*A. Carnelutti*] un M. Santini [*M. Santini*], advokāti,

prasītājas,

* Tiesvedības valoda — franču.

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv V. Vilss [*W. Wils*] un A. Bukē [*A. Bouquet*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par, pirmkārt, lūgumu atcelt 1. pantu Komisijas 2001. gada 5. decembra Lēmumā 2002/759/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru (lieta COMP/37.800/F3 — Luksemburgas alus darītavas) (OV 2002, L 253, 21. lpp.), ciktāl tas attiecas uz prasītājām, un, otrkārt, galveno lūgumu atcelt šī lēmuma 2. pantu, ciktāl tajā prasītājām ir uzlikti naudas sodi, un, pakārtoti, būtiski samazināt minēto naudas sodu apmēru.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA
(otrā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs A. V. H. Meijs [*A. W. H. Meij*], tiesneši N. Dž. Forvuds [*N. J. Forwood*] un I. Pelikānova [*I. Pelikánová*],

sekretārs I. Nacins [*I. Natsinas*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 16. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Fakti

- 1 Šīs lietas attiecas uz Komisijas 2001. gada 5. decembra Lēmumu 2002/759/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru (lieta COMP/37.800/F3 — Luksemburgas alus darītavas) (OV 2002, L 253, 21. lpp., turpmāk tekstā — “Lēmums”).
- 2 Lēmums attiecas uz vienošanos, ko 1985. gada 8. oktobrī (turpmāk tekstā — “Vienošanās”) parakstīja piecas Luksemburgas alus darītavas (turpmāk tekstā — “Dalībnieces”), proti, *Brasserie nationale* (turpmāk tekstā — “*Brasserie nationale*”), *Brasserie Jules Simon et Cie*, iepriekš *Brasserie de Wiltz* (turpmāk tekstā — “*Wiltz*”), *Brasserie Battin* (turpmāk tekstā — “*Battin*”) (turpmāk tekstā — visas kopā sauktas par “prasītājām”), *Brasserie de Diekirch* (turpmāk tekstā — “*Diekirch*”) un, visbeidzot, *Brasseries Réunies de Luxembourg Mousel et Clausen* (turpmāk tekstā — “*Mousel*”).
- 3 1999. gadā *Interbrew SA* (turpmāk tekstā — “*Interbrew*”) ieguva savā īpašumā *Mousel un Diekirch*. 2000. gada jūlijā *Diekirch* kļuva par *Mousel* filiāli. Tā rezultātā *Mousel* nosaukums tika mainīts uz *Brasserie de Luxembourg Mousel-Diekirch* (turpmāk tekstā — “*Brasserie de Luxembourg*”).

4 Lēmumā *Brasserie nationale* ir nosaukta par “Brasserie naționale — Bofferding”, saīsinātā veidā — “Bofferding”. Tiesas sēdē tās advokāts tomēr apstiprināja, ka šie nosaukumi attiecas uz vienu un to pašu juridisko personu. Turpmāk tā tiks saukta par “*Brasserie nationale*”.

5 Vienošanās 1. pantā ir noteikts:

“Šīs Vienošanās mērķis ir novērst un reglamentēt strīdus, kas var rasties Lielhercogistē saistībā ar alus darītavu klauzulu, ko sauc par “alus klauzulām”, savstarpēju aizsardzību un ievērošanu neatkarīgi no tā, vai [šādas klauzulas] ir izstrādātas atsevišķi vai arī tās ir jebkuras citas vienošanās vai cita saistoša dokumenta sastāvdaļa [..].”

6 Vienošanās 2. pantā ir noteikts:

“Par alus klauzulu uzskata jebkuru rakstisku vienošanos neatkarīgi no tās juridiskā spēka un/vai ilguma, un/vai tās spēkā esamības attiecībā pret trešām personām, kurā viena no alus darītavām, kas ir Vienošanās dalībnieces, ir vienojusies ar mazumtirgotāju, ka tas noteiktu laika periodu un/vai noteiktā daudzumā iegādāsies tikai tās ražotu Luksemburgas alu vai alu, ko atbilstoši licencei ražojusi Luksemburgas alus darītava un/vai pārdevusi Luksemburgas alus darītava [..].”

7 Vienošanās 4. pants ir formulēts šādi:

“Alus darītavas, kas ir Vienošanās dalībnieces, pilnībā atturēsies un stingri aizliegs saviem izplatītājiem pārdot alu bārā, kurā atbilstoši šīs vienošanās noteikumiem alu paredzēts pārdot kādai citai alus darītavai, kas ir vienošanās dalībniece.

Ja izplatītājs atkārtoti izdara pārkāpumu, jārikojas šādi:

Alus darītava, kas ir vienošanās dalībniece, konstatē, ka konkurējošā alus darītava pārdod tās klientam alu un uzrāda tai piegādes līgumu. Tā šo vienošanos dara zināmu arī izplatītājam un brīdina to neveikt alus piegādi. Tajā pašā laikā, lai novērstu jebkādu konkurējošās alus darītavas un tās izplatītāja sadarbību šajās darbībās, tā lūdz konkurējošo alus darītavu izsaukt izplatītāju un attiecīgā veidā likt tam pārtraukt veikt alus piegādi tās klientam, kurš ir noslēdzis līgumu ar tās kolēģi [..].”

8 Vienošanās 5. pantā ir paredzēts:

“Katra alus darītava, kas ir vienošanās dalībniece, uzņemas pienākumu pirms piegādes līguma noslēgšanas un/vai alus piegādes mazumtirgotājam, kam iepriekš alu piegādājusi cita alus darītava, iepriekš no šī mazumtirgotāja uzzināt, vai tam nav saistoša kāda “alus klauzula”.

Šis lūgums sniegt informāciju rakstveidā tiek iesniegts otrai alus darītavai, kam ir pienākums sniegt ziņas, kurām vajadzības gadījumā ir pievienoti attaisnojoši dokumenti, kas ļauj noskaidrot to, vai pastāv "alus klauzula" [..]. Vienu šī lūguma sniegt informāciju eksemplāru var nosūtīt Luksemburgas alus darītavu federācijas direktoram."

- 9 Vienošanās 6. un 7. pantā ir paredzēti sodi gadījumā, ja tiek pārkāpts 4. vai 5. pants. Vienošanās 8., 9. un 10. pantā ir paredzētas samierināšanas, šķīrējtiesas un konsultāciju procedūras. Tā 11. pantā ir paredzēta iespēja lauzt Vienošanos gadījumā, ja kontroli pārņem ārzemju sabiedrība vai ja notiek sadarbība ar ārzemju alus darītavu. Visbeidzot, 12. pantā ir noteikts, ka Vienošanās noslēgta uz neierobežotu laiku un par Vienošanās izbeigšanu nepieciešams brīdināt divpadsmit mēnešus iepriekš.
- 10 Vienošanās ir papildināta ar nodomu deklarāciju, kas arī parakstīta 1985. gada 8. oktobrī (turpmāk tekstā — "Nodomu deklarācija, kas attiecas uz *Battin*") un kas formulēta šādi:

"[*Battin*] nepārkāpj [Vienošanās] 2. pantu, izplatot sava koncedenta "Bitburger Brauerei Th. Simon" (Vācija) alu, ievērojot pašreiz izmantojamo piegādes veidu un kārtību.

Ja turpmākas izmaiņas šīs piegādes veidā un kārtībā vai arī ievērojams apjoma pieaugums traucēs pašreizējo piegādes līdzsvaru [..], [Vienošanos] ar [*Battin*] var lauzt jebkurā brīdī."

- 11 Vienošanās ir papildināta arī ar Nodomu deklarāciju, kas parakstīta Luksemburgas Alus darītavu federācijas (turpmāk tekstā — “FBL”) 1986. gada 2. decembra sanāksmes laikā (turpmāk tekstā — “Nodomu deklarācija, kas attiecas uz ārzemju alus darītavām”) un kurā paredzēts:

“Alus darītavas, kas ir vienošanās dalībnieces, atzīst, ka priekšrocības apkalpot pircēju un noslēgt piegādes līgumu tās vēlas piešķirt vienam no saviem Luksemburgas sadarbības partneriem gadījumā, ja līgumu noslēgušās alus darītavas rakstiski sniegtā informācija liecina, ka vienam no tās klientiem, neraugoties uz [to], ka šim klientam attiecībās ar vienu no tām ir saistoša piegādes klauzula, ko paredz [Vienošanās], alu piegādā ārzemju alus darītava un ja tas gatavojas noslēgt piegādes līgumu ar šo ārzemju alus darītavu.

Gadījumā, kad sadarbības partneris noslēdz piegādes klauzulu ar citas alus darītavas bijušo klientu, kurš rakstveidā tai piešķīris priekšrocību viņu apkalpot, šis sadarbības partneris apņemas attiecīgā gadījumā, kad šāda apmaiņa ir iespējama, piedāvāt šai alus darītavai apkalpot kādu no tā klientiem, kas atrodas līdzīgā stāvoklī.”

Apstrīdētais lēmums

- 12 Lēmumā atzīts, ka Vienošanās mērķis, pirmkārt, bija saglabāt attiecīgos Vienošanās dalībnieču klientus tā sauktajā “Horeca” (viesnīcas, restorāni, kafejnīcas) nozarē Luksemburgā un, otrkārt, aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu šajā nozarē (47.–73. apsvērumi).

- 13 Turklāt tajā atzīts, ka Vienošanās varēja būtiski ierobežot konkurenci šajā nozarē un būtiski ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tādējādi tika atzīts, ka, pieņemot Vienošanos, tās dalībnieces pārkāpušas EKL 81. panta 1. punktu (74.–85. apsvērumus).
- 14 Saskaņā ar Lēmumu pārkāpums, starp citu, tika izdarīts apzināti 15. panta 2. punkta nozīmē Padomes 1962. gada 6. februāra Regulā Nr. 17: Pirmā regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.), kas bija piemērojama tajā laikā (89. un 90. apsvērumus).
- 15 Lēmuma 1. pantā ir noteikts:

“[Vienošanās dalībnieces] ir pārkāpušas [EKL] 81. panta 1. punktu, noslēdzot nolīgumu, kura mērķis bija saglabāt savus attiecīgos klientus *Horeca* nozarē Luksemburgā un aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu šajā nozarē.

Pārkāpums ilga no 1985. gada oktobra līdz 2000. gada februārim.”

- 16 Lēmuma 2. pantā *Brasserie nationale* ir uzlikts naudas sods EUR 400 000 apmērā un *Wiltz* un *Battin* ir uzlikts naudas sods EUR 24 000 apmērā katrai.

Process

- 17 Ar trim 2002. gada 26. februārī Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegtajiem prasības pieteikumiem prasītājas cēla šīs prasības.
- 18 Rakstveida procesi tika pabeigti 2002. gada 25. novembrī.
- 19 Pēc lietas dalībnieku uzklaušanās šajā jautājumā otrās palātas priekšsēdētājs ar 2005. gada 15. februāra rīkojumu apvienoja šīs lietas mutvārdu procesā un sprieduma taisīšanai atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 50. pantam.
- 20 Tā kā otrās palātas priekšsēdētājs nevarēja piedalīties šo lietu izskatīšanā, 2005. gada 22. februārī Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs atbilstoši Reglamenta 32. panta 3. punktam norīkoja tiesnesi N. Dž. Forvudu, lai viņš papildinātu palātu.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 21 Katrā no lietām attiecīgā prasītāja lūdz Pirmās instances tiesu:

— atcelt Lēmuma 1. pantu, ciktāl prasītāja tajā vainota EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumā;

- jebkurā gadījumā atcelt Lēmuma 2. pantu, ciktāl tajā prasītājam uzlikts naudas sods, un, pakārtoti, būtiski samazināt naudas soda apmēru;

- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

22 Katrā no lietām Komisija lūdz Pirmās instances tiesu:

- prasību noraidīt;

- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

23 Katrā lietā attiecīgā prasītāja izvirza divus pamatus, kas balstīti, pirmkārt, uz EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu un, otrkārt, uz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta un EKL 253. pantā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu.

1. Par pirmo pamatu, kas balstīts uz EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu

24 Pirmajam pamatam ir piecas daļas, kurās prasītājas pārmet Komisijai, ka tā, pirmkārt, novērtējot Vienošanās priekšmetu, nav pietiekami ņēmusi vērā situāciju,

uz kuru tas attiecas, otrkārt, atzinusi, ka tas tika īstenots, nepastāvot “alus klauzulai”, treškārt, Vienošanos kvalificējusi kā nolīgumu par klientu saglabāšanu un tādējādi tā priekšmetu atzinusi par nesaderīgu ar konkurenci, ceturtkārt, atzinusi, ka Vienošanas mērķis bija aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā un, piektkārt, uzskatījusi, ka Vienošanas būtiski ietekmēja konkurenci.

- 25 Šajā sakarā jāatgādina, ka pirmā pamata trešā daļa attiecas uz Komisijas norādīto pirmo ierobežojošo apstākli, proti, attiecīgo Vienošanas dalībnieču klientu saglabāšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā, šī pamata ceturtā daļa attiecas uz Komisijas norādīto otro ierobežojošo apstākli, proti, šķēršļiem ārzemju alus darītavu iekļūšanai *Horeca* nozarē Luksemburgā. Pirmā pamata pirmajā daļā norādīts, ka nav norādīts Vienošanas priekšmeta novērtējuma pamatojums.
- 26 No tā izriet, ka pirmā pamata trešā, ceturtā un pirmā daļa attiecas uz Vienošanas priekšmeta novērtējumu. Līdz ar to tās jāaplūko visas kopā.

Par Vienošanas priekšmeta novērtējumu (pirmā pamata trešā, ceturtā un pirmā daļa)

Apstrīdētais lēmums

- 27 Lēmumā vispirms norādīts, ka saskaņā ar *FBL* 1986. gada 7. oktobra sanāksmes protokolu ar grozījumiem, kas tajā izdarīti ar *FBL* 1986. gada 2. decembra sanāksmes

protokolu Vienošanās dalībnieces vienojušās jēdzienu “alus klauzula” interpretēt daudz plašāk nekā tas darīts Vienošanās 2. pantā. 1986. gada 7. oktobra protokolā (9. apsvērumš) ir noteikts:

“Ir panākta vienošanās, ka par “alus klauzulu” uzskata un tai pielīdzina:

- darbību, kas izpaužas kā nomāšana un finansiāla dalība kafējnīcas aprīkošanā, kaut arī “alus klauzula” nav tieši minēta, piemēram, alus darītava X nomā nekustamo īpašumu un finansiāli piedalās nekustamā īpašuma atjaunošanā šajā nolūkā, bet ar īpašnieku nenošlēdz vai nespēj noslēgt līgumu,
- gadījumu, kad alus darītava pārņem tiesības vadīt bāru [licenci tirdzniecībai ar dzērieniem], tieši neminot “alus klauzulu”.

Šīs abas interpretācijas ir iekļautas esošajos noteikumos, kas reglamentē šo jomu.”

28. Saskaņā ar Lēmumu šī interpretācija apstiprināta vēstulē, ko 1991. gada 23. oktobrī *Wiltz* nosūtīja *FBL*, kurā noteikts (9. apsvērumš):

“Alus darītava piekrīt par “alus klauzulu” uzskatīt un tai pielīdzināt:

- darbību, kas izpaužas kā nomāšana;

— gadījumu, kad alus darītava jebkādā veidā nodod tiesības vadīt bāru.”

29 Par Vienošanās priekšmeta juridisko novērtējumu Lēmumā ir norādīts (47. apsvērumš):

“Vienošanās mērķis ir, pirmkārt, ierobežot alus darītavu, kas ir Vienošanās dalībnieces, savstarpēju konkurenci, saglabājot to attiecīgos klientus *Horeca* nozarē Luksemburgā. Iepriekš minētais izriet no Vienošanās 4. un 5. panta, kā arī no 6. un 7. panta, kuros paredzēti sodi gadījumā, ja tiek pārkāpti šie noteikumi (48.–66. apsvērumš). Vienošanās turklāt paredz aizkavēt ārzemju alus darītavu ienākšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā. Šis otrais konkurenci ierobežojošais apstāklis izriet no Vienošanās otrās deklarācijas (67.–73. apsvērumš).”

30 Attiecībā uz pirmo ierobežojošo apstākli atzīts, ka Vienošanās 4. pantā katrai alus darītavai, kas ir Vienošanās dalībniece, un tās izplatītājiem bija aizliegts piegādāt alu bāram, kurā alu paredzēts pārdot kādai citai Luksemburgas alus darītavai. Saskaņā ar Lēmumu šis aizliegums bija piemērojams trīs gadījumos, proti, tad, ja nav noslēgts piegādes līgums vai nepastāv “alus klauzula”, tad, ja “alus klauzula” nav spēkā vai tā nav spēkā attiecībā pret trešām personām, un tad, ja “alus klauzula” ir spēkā, un tas izpaužas kā konkurences ierobežojums katrā minētajā gadījumā. Saskaņā ar Lēmumu katrā no minētajiem gadījumiem Vienošanās priekšmets bija radīt konkurences ierobežojumus (48. apsvērumš).

31 Attiecībā uz pirmo gadījumu norādīts, ka tad, ja alus darītava finansējusi aprikojumu vai pārņēmusi tiesības vadīt bāru, bet nav noslēgusi līgumu ar mazumtirgotāju vai nav noslēgusi ar to ekskluzīvās pirkšanas klauzulu, Vienošanās 4. pants liedza šim

mazumtirgotājam saņemt piegādes no citām Luksemburgas alus darītavām, līdz ar to, pirmkārt, pirmā alus darītava saglabāja savus klientus un, otrkārt, tika ierobežota mazumtirgotāja un alus darītavu, kas nav Vienošanās dalībnieces, rīcības brīvība (50. apsvērums).

32 Attiecībā uz otro gadījumu norādīts, ka Vienošanās pārsniedza ierobežojumus, ko uzliek likums, ciktāl tajā tā dalībniecēm ir uzlikts pienākums ievērot “alus klauzulas”, kas nebija spēkā vai kas nebija spēkā attiecībā pret trešām personām, piemēram, tāpēc, ka alus darītavas pārkāpušas līgumsaistības attiecībā pret mazumtirgotāju. Tāpat arī Vienošanās dalībnieces samazina savu rīcības brīvību un rada sev priekšrocības, saglabājot klientus un tiesisko drošību, ko tās nebūtu ieguvušas parastos konkurences apstākļos. Jāpiebilst, ka Luksemburgas judikatūra, kas attiecas uz līgumu spēkā neesamību, ja tajā nav noteikta cena vai daudzums, vairs nepastāv kopš 1996. gada marta, bet ka Vienošanās dalībnieces tomēr nav izbeigušas Vienošanos šajā datumā. Turklāt saskaņā ar Lēmumu frāze “neatkarīgi no tā juridiskā spēka un/vai ilguma, un/vai tā spēkā esamības attiecībā pret trešām personām” nozīmē to, ka 4. pantā paredzētā garantija attiecas arī uz tādiem līgumiem, kas nav spēkā vai nav spēkā attiecībā pret trešām personām ne tikai tāpēc, ka nav noteikta cena vai daudzums, bet arī citu iemeslu dēļ (52.–55. apsvērums).

33 Attiecībā uz trešo gadījumu Lēmumā, pirmkārt, norādīts tas, ka Vienošanās 4. pantā bija aizliegta “jebkāda alus tirdzniecība bārā, kurā alu paredzēts [..] tirgot kādai citai alus darītavai, kas ir Vienošanās dalībniece”, kaut arī pienākums, kas paredzēts 7. panta 1. punktā Komisijas 1983. gada 22. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1984/83 par [EKL] [81.] panta 3. punkta piemērošanu ekskluzīvo pirkuma līgumu kategorijām (OV L 173, 5. lpp.) ar jaunākajiem grozījumiem, kas izdarīti ar Komisijas 1997. gada 30. jūlija Regulu (EK) Nr. 1582/97 (OV L 214, 27. lpp.), attiecās tikai uz tāda paša veida alu, kādu piegādā alus darītava, kas ir Vienošanās dalībniece. Otrkārt, saskaņā ar Vienošanos bija aizliegts veikt piegādes bāram, kurā alu paredzēts piegādāt citai Vienošanās dalībniecei, kaut arī civiltiesībās paredzētais sods par šādām piegādēm, kā to apgalvo pašas Vienošanās dalībnieces, izpaužas vienīgi kā zaudējumu atlīdzība. Dažādu iemeslu dēļ mazumtirgotājs, iespējams, varētu vēlēties pārtraukt savu līgumu, uzņemoties atbildību par finansiālajām sekām. Saskaņā ar Vienošanos mazumtirgotājiem bija liegta šāda iespēja, tādējādi saglabājot neizdevīgas attiecības (56.–58. apsvērums).

- 34 Lēmumā norādīts, ka Vienošanās paredzētais konkurences ierobežojums, ņemot vērā tās priekšmetu, izriet, pirmkārt, no Vienošanās dalībnieču neapstrīdētā fakta, ka Vienošanās ir piemērojama pat tad, ja nepastāv piegādes līgums vai “alus klauzula”, un ka par to nevar rasties nekādi strīdi (59. apsvērums).
- 35 Otrkārt, Lēmumā atgādināts, ka pirms šīs Vienošanās starp Luksemburgas alus darītavām tika noslēgti vairāki citi nolīgumi, piemēram, 1966. gada 1. septembra vienošanās, kurā bija iesaistītas visas alus darītavas, kas ir Vienošanās dalībnieces, kā arī 1975. gada 13. jūnija un 1983. gada 28. aprīļa nolīgumi, kurus noslēdza *Brasserie nationale* un *Mousel*. Jau šajos iepriekšējos nolīgumos līgumslēdzējām alus darītavām bija uzlikts pienākums pilnībā ievērot attiecīgo klientu sadalījumu, neatsaucoties ne uz kādu ekskluzīvās pirkšanas klauzulu un ne uz kādām ar juridisko drošību saistītām problēmām. Lēmumā norādīts, ka Vienošanos nevar interpretēt, pilnībā neņemot vērā šo vēsturisko situāciju, pamatojoties uz kuru varētu apšaubīt juridisko nedrošību, uz ko Vienošanās dalībnieces atsaukušās, lai pamatotu Vienošanās noslēgšanu (60. apsvērums).
- 36 Treškārt, Lēmumā norādīts, ka Vienošanās priekšmeta novērtējums nav atkarīgs no Vienošanās dalībnieču subjektīvajiem nodomiem, jo Vienošanās acīmredzami var ierobežot vai izkropļot konkurenci (61. apsvērums).
- 37 Ceturtkārt, Komisija attiecībā uz juridisko nedrošību, uz ko atsaukušās Vienošanās dalībnieces, uzsvērusi, ka atbilstoši attiecīgiem valsts civiltiesību noteikumiem šāda veida problēma ietekmē dažāda veida līgumus dažādās ražošanas nozarēs un dažādās dalībvalstīs un ir viena no visiem tiem komercriskiem, ko katram uzņēmumam jārisina pašam. Lēmumā norādīts, ka šī problēma “neattaisno nolīguma noslēgšanu, kas labvēlīga tikai konkrētas valsts uzņēmumiem”, un ka “uz to neattiecas atkāpe” no EKL 81. panta 1. punkta (62. apsvērums).

- 38 Turklāt Lēmumā noteikts, ka *FBL* direktors skaidri atzinis, ka Vienošanās ir bez juridiska spēka, *Brasserie nationale* un *Diekirch* 1996. gada 19. marta samierināšanas sanāksmes laikā paziņojot, ka “pat tad, ja alus darītavu savstarpējiem [darbības nosacījumiem] nav juridiska spēka, tajos ir ietverta konkrēta doma, kurai ir izšķiroša nozīme” (63. apsvērums).
- 39 Lēmumā norādīts, ka Vienošanās 5. pantā ir nostiprināts no 4. panta izrietošais konkurences ierobežojums, nodrošinot tā efektīvu piemērošanu, un ka 6. un 7. pants paredz nostiprināt 4. un 5. pantā iekļautās saistības un paredz sodus, kas ir smagāki nekā civiltiesībās paredzētie sodi (64.–66. apsvērums).
- 40 Attiecībā uz otro ierobežojošo mērķi, proti, aizkavēt ārzemju alus darītavu ienākšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā, Lēmumā norādīts, ka Nodomu deklarācijā, kas attiecas uz ārzemju alus darītavām, paredzētas Vienošanās dalībnieču apspriedes, lai priekšrocību apkalpot pircēju piešķirtu kādam no “Luksemburgas sadarbības partneriem”, un gadījumā, ja šāda rīcība izdotos, paredzēts kompensējošs mehānisms, abām attiecīgajām Vienošanās dalībniecēm apmainoties ar klientiem. Par šo mērķi liecina tas, ka iepriekš minētās *Brasserie nationale* un *Diekirch* 1996. gada 19. marta samierināšanas sanāksmes laikā *FBL* direktors paziņoja, ka “[j] autājums bija par to, kā novērst [...] ārzemju alus darītavu masveidīgu iekļūšanu [to] tirgū”. Kaut arī šī piezīme neattiecas uz Vienošanās dalībniecēm, to tomēr vajadzētu ņemt vērā, interpretējot Vienošanos, tā kā tā tika izteikta sanāksmē, kas attiecas uz minētās Vienošanās piemērošanu. Atbilstoši Lēmumam šo otro ierobežojošo mērķi nevar aplūkot atsevišķi no pirmā mērķa, jo ierobežojums ārzemju alus darītavām iekļūt Luksemburgas tirgū sekmēja to, ka tiek saglabāta Vienošanās dalībnieču savstarpējo attiecību stabilitāte. Nodomu deklarācijā, kas attiecas uz *Battin*, bija paredzēts saglabāt “pašreizējo piegādes līdzsvaru”, kas liecināja par to, ka Vienošanās dalībnieces uzskatīja, ka pastāvēja zināms līdzsvars, ko vajadzēja aizsargāt. Visbeidzot, Lēmumā ir norādīts, ka Vienošanās 11. pantā ir paredzēta iespēja to lauzt ar vienu no alus darītavām, kas ir Vienošanās dalībniece, ja tā sadarbojas ar ārzemju alus darītavu (67.–73. apsvērums).

Lietas dalībnieku argumenti

— Par iespējamo kļūdu, Vienošanās kvalificējot kā tādu, kuras mērķis ir klientu saglabāšana (pirmā pamata trešā daļa)

- 41 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā Vienošanās kvalificējusi kā klientu saglabāšanas nolīgumu, tādējādi tās priekšmetu kvalificējot kā nesaderīgu ar konkurenci.
- 42 Prasītājas uzskata, ka vienīgais Vienošanās mērķis bija likt ievērot ekskluzīvās tiesības, par kurām mazumtirgotājs un alus darītava vienojušies, noslēdzot nolīgumu, un attiecībā uz kurām Tiesa atzinusi, ka tās nav nesaderīgas ar konkurenci (1991. gada 28. februāra spriedums lietā C-234/89 *Delimitis, Recueil*, I-935. lpp). *Brasserie nationale* piebilst, ka par šo Vienošanās mērķi liecina katrs Lēmumā minētais gadījums, kad izdarīta norāde uz Vienošanās.
- 43 Attiecībā uz apsvērumu, ka Vienošanās bija labvēlīga tikai valsts alus darītavām (Lēmuma 62. apsvērumš), prasītājas norāda, ka Vienošanās dalībnieces varēja būt visas alus darītavas, kas darbojas Luksemburgā. Prasītājas piebilst, ka *Mousel* un *Diekirch* nebija liegts būt par Vienošanās dalībniecēm pēc tam, kad tās savā īpašumā pārņēma *Interbrew*.
- 44 Prasītājas uzskata, ka Vienošanās 5. pantā paredzētais informācijas apmaiņas mehānisms ļāva ierobežot tā piemērojamību rakstiskajām “alus klauzulām”. Izsniegtajā līguma kopijā nebija norādīta tirdzniecībai būtiska informācija. *Brasserie nationale* piebilst, ka Vienošanās 4. pantā ir tikai norādītas Vienošanās dalībnieču saistības ievērot ekskluzīvās tiesības. Vienošanās izmantotais jēdziens “bārs, kurā alu

paredzēts tirgot” vienkārši norādīja uz “saikni” ar kādu alus darītavu, ņemot vērā “alus klauzulu”, ko apstiprina minētā panta trešā daļa.

45 Attiecībā uz nolīgumiem, kas noslēgti pirms Vienošanās un kas minēti Lēmuma 60. apsvērumā, prasītājas norāda, ka to novērtējums Lēmumā ir kļūdainis. Prasītājas precizē to, ka 1980. un 1981. gada nolīgums, kā arī Vienošanās paredzēja nodrošināt ekskluzīvās tiesības, par kurām puses vienojušās nolīgumā, atšķirībā no 1975. un 1983. gada nolīguma. *Brasserie nationale* precizē arī to, ka lielākā daļa šo nolīgumu tika noslēgti pirms EEK līguma pieņemšanas, ka nolīgumi, kas noslēgti pēc EEK līguma pieņemšanas, ir saistoši tikai divām Vienošanās dalībniecēm, ka no pēdējiem minētajiem nolīgumiem — 1980. gada nolīgumu Komisija nav ņēmusi vērā un ka vienīgais daudzpusējais nolīgums tika noslēgts 1966. gadā, t.i., pirms pārejas perioda beigām, un tas tika izbeigts vēl ilgi pirms Vienošanās noslēgšanas.

46 Ņemot vērā Lēmuma 63. apsvērumā paredzēto *FBL* direktora piezīmi (skat. šī sprieduma 38. punktu), *Brasserie nationale* apstrīd direktora pilnvaras, jo *FBL* funkcijas ir ierobežotas un tās direktora pilnvaras viņam tikpat kā neļauj pārzināt tirgu. Turklāt viņa viedoklis par Vienošanās spēkā esamību ir kļūdainis. *Brasserie nationale* norāda, ka ciktāl Vienošanās paredz nodrošināt tikai to, lai tiktu ievēroti nolīgumi par ekskluzīvajām tiesībām, kam nav pārrobežu iedarbības, Vienošanās neattiecas uz importu vai eksportu (Tiesas 1970. gada 18. marta spriedums lietā 43/69 *Bilger, Recueil*, 127. lpp.). Līdz ar to *Brasserie nationale* norāda, ka par Vienošanos nebija jāpaziņo atbilstoši Regulas Nr. 17 4. panta 2. punktam, tāpēc tā paliek spēkā līdz iespējamai pārkāpuma konstatēšanai. *Wiltz* un *Battin* apstrīd arī *FBL* direktora minētā paziņojuma juridisko spēku un norāda, ka Vienošanās neattiecas uz importu vai eksportu.

47 Prasītājas apgalvo, ka Vienošanās tika noslēgta trīs iemeslu dēļ. *Brasserie nationale* uz šiem iemesliem atsauca tikai saistībā ar otro un trešo Lēmumā minēto gadījumu, proti, attiecīgi, kad “alus klauzula” nav spēkā vai nav spēkā attiecībā pret trešām

personām un kad “alus klauzula” ir spēkā, atkārtoti norādot, ka pirmais gadījums, proti, kad “alus klauzula” nepastāv, neietilpst Vienošanās piemērošanas jomā.

48 Attiecībā uz pirmo iemeslu prasītājas norāda, ka līgumus, kuros bija iekļauta “alus klauzula”, bet nebija noteikta cena un daudzums, Luksemburgas tiesas sistemātiski atcēla, pamatojoties uz Francijas judikatūru, kas pastāvēja saistībā ar līdzīgiem civiltiesību noteikumiem. *Brasserie nationale* piebilst, ka Vienošanās bija zināma veida alternatīva strīdu izšķiršanai, kas, ņemot vērā šo judikatūru, novērsa strīdus par “alus klauzulu” spēkā esamību, un ka tieši šādā nolūkā Vienošanās 2. pantā tika iekļauta frāze “neatkarīgi no tās juridiskā spēka [...] un/vai ilguma, un/vai tās spēkā esamības attiecībā pret trešām personām”

49 Prasītājas precizē — risks, ka līgumu, kurā ir iekļauta “alus klauzula”, varētu lūgt atzīt par spēkā neesošu Luksemburgas tiesās, pastāvēja neatkarīgi no strīda rašanās brīža, jo, ja tiktu celta prasība tiesā, tai skaitā arī pēc minētā līguma izbeigšanas vai neizpildes, attiecīgā alus darītava būtu pakļauta šim riskam. Kaut arī iepriekš minētā Francijas judikatūra tika atcelta 1995. gadā, šis apstāklis ir ņemts vērā tikai vienā Luksemburgas Pirmās instances tiesas spriedumā, kas taisīts 1996. gada martā, un prasītājas uzskata, ka ar šo vienu spriedumu nepietiek, lai novērstu pastāvošo risku. Nav svarīgi, vai šī Francijas judikatūra ir vienvēidīga vai plaši ievērota. Atbildot uz Komisijas argumentiem, *Brasserie nationale* piebilst — tas, ka izmaiņas Francijas judikatūrā tika veiktas divreiz, neietekmē to, kurā datumā faktiski tika izdarītas izmaiņas Luksemburgas judikatūrā, un ir jāpaiet trim līdz četriem gadiem, lai Luksemburgā apelācijas tiesvedībā taisītā spriedumā lietā, kas saistīta ar alu, tiktu nostiprinātas Francijā veiktās izmaiņas, un arī iespējamie risinājumi, kuri panākti, lai nodrošinātu atbilstību attiecīgajai judikatūrai, ir nedroši un jebkurā gadījumā nepiemēroti alus tirdzniecībai. Attiecībā uz piebildi, kas izteikta, lai izskaidrotu to, ka Vienošanās paredzēja gadījumus, kad līgumi nav spēkā ne tikai tad, ja tajā nav noteikta cena vai daudzums, bet arī citu iemeslu dēļ, *Brasserie nationale* apgalvo — tas, ka šāda piebilde nav formāli akceptēta, norāda tieši uz to, ka Vienošanās dalībnieces tai nav piekritušas.

- 50 Attiecībā uz otro iemeslu prasītājas norāda, ka alus darītava, kas ar mazumtirgotāju noslēgusi jaunu līgumu, kurā ir iekļauta “alus klauzula”, uzskatīja, ka cita alus darītava var pret to vērsties tiesā saistībā ar šīs alus darītavas kā trešās personas līdzdalību šim mazumtirgotājam uzlikto saistību neizpildē. Prasītājas uzskata — lai arī minētais risks ir ļoti neliels, ņemot vērā iepriekš minēto judikatūru par līgumu spēkā neesamību, saistībā ar šo risku varētu uzsākt garu tiesvedību, kuras izmaksas būtu augstas. Prasītājas norāda, ka savukārt tad, ja trešās personas līdzdalība atsevišķos gadījumos varētu būt kā līdzeklis, lai alus darītava, kas cietusi no mazumtirgotāja negodīgas rīcības, varētu izmantot kompensācijas mehānisma radītās iespējas, šāda līdzekļa faktiskai izmantošanai būtu nepieciešams uzsākt līdzīgu procesu.
- 51 Attiecībā uz trešo iemeslu prasītājas apgalvo, ka alus darītavām nav tiesību vērsties tiesā, lai nodrošinātu to, ka tiek ievērotas līgumā paredzētā ekskluzīvās tiesības. Lai uz laiku novērstu valsts tiesību sistēmas trūkumus, parasti tiek izmantots privāttiesisks regulējums. Strīdu par to, vai Vienošanās bija pretrunā sabiedriskajai kārtībai, varēja izskatīt tikai Luksemburgas tiesas, tāpēc jāpieņem, ka tā ir likumīga.
- 52 Prasītājas norāda, ka, tā kā to rīcības brīvība nebija ierobežota, tās šo brīvību izmantojušas, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti parakstītie līgumi. Ja pieņem, ka Vienošanās ierobežoja konkurenci “alus klauzulu” dēļ, to attaisnoja vajadzība saglabāt godīgu tirdzniecību. *Brasserie nationale* šajā sakarā atsaucas uz Tiesas 1979. gada 20. februāra spriedumu lietā 120/78 *Rewe-Zentral*, ko sauc par “Cassis de Dijon” lietu, *Recueil*, 649. lpp., un 2002. gada 19. februāra spriedumu lietā C-309/99 *Wouters u.c.*, *Recueil*, I-1577. lpp. Prasītājas uzskata, ka Luksemburgas tiesību principi nevar būt “robeža”, kas nosaka to, par kādām garantijām tās varētu vienoties, lai nodrošinātu šādu godīgu tirdzniecību. Prasītājas cenšas pierādīt analogiju ar Eiropas preču zīmju biroja Pilnvaroto pārstāvju institūta (turpmāk tekstā — “IMA”) Profesionālās darbības ētikas kodeksa 5. panta c) punktu, par ko Komisija savā lēmumā, par kuru taisīts Pirmās instances tiesas 2001. gada 28. marta spriedums lietā T-144/99 *Institut des mandataires agréés*/Komisija, *Recueil*, II-1087. lpp., 89. un 90. punkts, nav izvirzījusi nekādus iebildumus. Prasītājas norāda, ka Vienošanās tikai paredzēja aizliegumu noslēgt līgumu ar mazumtirgotāju, kas jau iepriekš ar konkurentu noslēdzis līgumu, kurā ir iekļauta “alus klauzula”, un neparedzēja aizliegumus, kas jāievēro pēc tirdzniecības attiecību izbeigšanās.

- 53 Prasītājas apstrīd to, ka Vienošanās aizsargāja “alus darītāja un mazumtirgotāja neizdevīgas attiecības” (Lēmuma 57. apsvērumš). Vienošanās 2. pantā minētais spēkā esamības un spēkā esamības pret trešām personām jēdziens attiecās tikai uz tām nepilnībām, kas ietekmē līgumu tā izstrādes brīdī, un Vienošanās mērķis nebija aizliegt lauzt līgumu gadījumā, ja alus darītava ir vainojama būtiskā pienākumu neizpildē attiecībā pret mazumtirgotāju.
- 54 Attiecībā uz apsvērumu, ka Vienošanās radīja vairāk ierobežojumu, nekā “alus klauzulas”, jo tās 4. pantā bija aizliegts “pārdot alu” mazumtirgotājam, kas noslēdzis līgumu ar kādu no Vienošanās dalībniecēm (Lēmuma 56. apsvērumš), prasītājas norāda, ka Vienošanās attiecās tikai uz “pils” veida alu. *Brasserie nationale* norāda, ka attiecībā uz Luksemburgas alus darītāvām ar “alus” jēdzienu apzīmēja tikai šī veida alu, piebilstot, ka tikai ilgu laiku pēc Vienošanās noslēgšanas *Mousel* un *Diekirch* sāka izplatīt citu veidu alu. *Wiltz* un *Battin* apgalvo, ka 4. pantam nevarēja būt cita mērķa kā tikai aizkavēt Vienošanās dalībnieces piegādāt to ražoto vai izplatīto alu, t.i., “pils” veida alu.
- 55 Visbeidzot, *Brasserie nationale* norāda, ka Vienošanās paredzētajai informācijas apmaiņas sistēmai nav nekāda sakara ar to, saistībā ar kuru ir taisīti 1994. gada 27. oktobra spriedumi lietā T-34/92 *Fiatagri* un *New Holland Ford*/Komisija (*Recueil*, II-905. lpp.) un lietā T-35/92 *Deere*/Komisija (*Recueil*, II-957. lpp.), kas ir vienīgie spriedumi, kuros Pirmās instances tiesa ir uzlikusi sodu par apmaiņu ar informāciju, kas nav saistīta ar cenu un ar kuru netiek atbalstīts cits ar konkurenci nesaderīgs mehānisms.
- 56 Komisija apstrīd šīs pirmā pamata daļas pamatotību.

— Par iespējamo kļūdu, Vienošanās kvalificējot kā tādu, kuras mērķis ir aizkavēt [ārzemju alus darītavu] iekļūšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā (pirmā pamata ceturtā daļa)

- 57 Prasītājas apgalvo, ka Komisija nepamatoti uzskatīja, ka Vienošanās mērķis bija aizkavēt ārzemju alus darītavu ienākšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā.
- 58 Prasītājas uzskata, ka Vienošanās mērķis bija cīnīties tikai par to, lai ārzemju alus darītavas nepārkāptu “alus klauzulas”, saglabājot iespēju Luksemburgas alus darītavai piekrist tam, ka mazumtirgotājs noslēdz līgumu ar ārzemju alus darītavu. Turklāt Vienošanās noslēgšanu attaisno īpašā situācija Luksemburgā, un it īpaši Luksemburgas un ārzemju alus darītavu piedāvājuma nesamērīgums un neparastā situācija, kas radās tāpēc, ka mazumtirgotāji neievēroja godīgas tirdzniecības noteikumus. *Brasserie nationale* piebilst — tā kā Komisija nav apstrīdējusi “alus klauzulas”, tā nevarētu tās apstrīdēt netieši. Pie tam Vienošanās neliedza ārzemju alus darītavām noslēgt līgumus. Visbeidzot, Nodomu deklarācijā, kas attiecas uz ārzemju alus darītavām, paredzētais kompensācijas mehānisms nav īpaši apstrīdams.
- 59 Attiecībā uz Nodomu deklarāciju, kas attiecas uz *Battin, Brasserie nationale* apgalvo, ka tās pirmā daļa sekmē tieši ārzemju alus ienākšanu Luksemburgas tirgū. Tās otrajā daļā izmantotais jēdziens “līdzsvars” nozīmēja tikai vēlēšanos nodrošināt nacionālā piedāvājuma pastāvēšanas iespēju, saglabājot konkurenci mazumtirgotāju apkalpošanā.
- 60 Prasītājas norāda arī to, ka Vienošanās 11. pants netika īstenots. *Brasserie nationale* piebilst, ka šis pants neradīja nekādus aizliegumus iekļūšanai tirgū, un tam arī nebija

tāda mērķa. *Wiltz* un *Battin* piebilst, ka 11. pants bija tikai papildnoteikums, kā jau tas atzīts Lēmuma 72. apsvērumā. Iespēja lauzt līgumu, kas paredzēta attiecībā uz *Battin* noslēgtajā Nodomu deklarācijā, tādējādi pati par sevi nav ierobežojums.

- 61 Attiecībā uz *FBL* direktora paziņojumu, kas minēts Lēmuma 68. apsvērumā, prasītājas atkārtoti norāda, ka viņa pilnvaras ir apšaubāmas. *Brasserie nationale* piebilst, ka šis paziņojums ir saistošs tikai pašam direktoram un tas neatspoguļo *Brasserie nationale* nostāju.
- 62 Visbeidzot, *Brasserie nationale* apgalvo, ka Lēmumā sniegts pretrunīgs pamatojums, ciktāl Vienošanās dalībnieces vainotas tajā, ka tās atteikušās ārzemju alus darītavām piešķirt priekšrocības, kas atzītas par nepieļaujamām valsts alus darītavu savstarpējās attiecībās.
- 63 Komisija apstrīd šīs pirmā pamata daļas pamatotību.

— Par to, ka, novērtējot Vienošanās priekšmetu, nav attiecīgi ņemta vērā situācija, kādā tā noslēgta (pirmā pamata pirmā daļa)

- 64 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā, novērtējot Vienošanās priekšmetu, nav atbilstoši ņēmusi vērā situāciju, kādā tā noslēgta. Šī kļūda pamato Lēmuma atcelšanu vēl jo vairāk tāpēc, ka tā radīja būtiskas pretrunas Vienošanās interpretācijā.

- 65 Prasītājas apgalvo — ja nav iespējams pierādīt, kādas sekas ir radījis nolīgums, kura mērķis ir radīt ierobežojumus, tad lai pierādītu, ka tā mērķis bija radīt ierobežojumus, ir nepieciešams izanalizēt situāciju (Tiesas 1983. gada 8. novembra spriedums apvienotajās lietās no 96/82 līdz 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 un 110/82 IAZ u.c./Komisija, *Recueil*, 3369. lpp., 23.–25. punkts). *Brasserie nationale* turklāt atsaucas uz Tiesas 1966. gada 30. jūnija spriedumu lietā 56/65 *Société technique minière* (*Recueil*, 337., 359. un 360. lpp.), 1984. gada 28. marta spriedumu apvienotajās lietās 29/83 un 30/83 *CRAM* un *Rheinzink*/Komisija (*Recueil*, 1679. lpp., 26. punkts), iepriekš minēto spriedumu lietā *Wouters* u.c. (97. punkts) un uz Pirmās instances tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedumu apvienotajās lietās T-202/98, T-204/98 un T-207/98 *Tate & Lyle* u.c./Komisija (*Recueil*, II-2035. lpp., 44.–53. punkts) un 2001. gada 18. septembra spriedumu lietā T-112/99 *M6* u.c./Komisija (*Recueil*, II-2459. lpp., 76. punkts).
- 66 Prasītājas norāda, ka — ar vienu izņēmumu — konkrētā situācija, kurā Vienošanās radīja sekas, netika ņemta vērā, novērtējot tās priekšmetu. Attiecībā uz minēto konkrēto situāciju prasītājas atsaucas uz attiecīgās nozares dinamiku, jo tajā lielā mērā mainās alus darītavām piederošās tirgus daļas un tikai Kopienā šajā nozarē pastāv iespēja veikt importu. Prasītājas norāda, ka vairāk nekā 33 % no Luksemburgā patērētā alus tiek importēts, un uzsver, ka pie tās robežām atrodas lieli ražošanas uzņēmumi. *Brasserie nationale* turklāt norāda, ka liels skaits bāru nav noslēguši līgumus ar Vienošanās dalībniecēm, kas var radīt labvēlīgu vidi papildu konkurencei Luksemburgas un ārzemju alus darītavu starpā. Tiesas sēdē *Brasserie nationale* piebilda, ka šiem bāriem ir jāievēro ārzemju alus darītavu ekskluzīvās [piegādes] tiesības.
- 67 Nevienā no argumentiem, kas minēti Lēmuma 59.–63. apsvērumā, lai pamatotu to, kāpēc Komisija attiecīgi novērtējusi Vienošanās priekšmetu, nebija izskaidrota ekonomiskā situācija, kādā tā tika noslēgta, un pat nebija norādes uz 74.–76. apsvērumu. Pēdējo minēto apsvērumu mērķis bija pierādīt, ka ierobežojumam bija būtiska nozīme, un tajos bija iekļauta argumentācija, kas atšķīrās no tās, kuras mērķis bija Vienošanās priekšmetu kvalificēt kā tādu, kas rada ierobežojumus.
- 68 Tas pats attiecas uz Vienošanās priekšmeta kvalificēšanu par konkurences ierobežojumu, kas vērsti pret ārzemju alus darītavām (Lēmuma 67.–73. apsvērumi).

69 Komisija apstrīd šīs pirmā pamata daļas pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

— Par iespējamo kļūdu, Vienošanas kvalificējot kā tādu, kuras mērķis ir klientu saglabāšana (pirmā pamata trešā daļa)

70 Vispirms ir jāpārbauda prasītāju argumenti, kuru mērķis ir panākt, lai tiktu atzīti par spēkā neesošiem vairāki faktiskie apstākļi, ko Komisija ņēmusi vērā Lēmumā, lai atzītu, ka Vienošanās mērķis bija klientu saglabāšana.

71 Pirmkārt, attiecībā uz to, ka tiek apstrīdēts apsvēruma, ka saskaņā ar Vienošanas pilnībā bija aizliegts pārdot alu mazumtirgotājam, kas noslēdzis līgumu ar vienu no Vienošanās dalībniecēm (Lēmuma 56. apsvēruma), pietiek norādīt, ka Vienošanās 4. pantā skaidri paredzēts, ka “[pilnībā aizliegts] pārdot alu”. Tā kā Vienošanās paredz šādus skaidrus noteikumus, šis arguments jānoraida, jo tas nav pamatots ne ar vienu konkrētu apstākli.

72 Otrkārt, tāpat tas ir arī attiecībā uz pretenziju par to, ka Vienošanās 2. pantā paredzētais spēkā esamības un spēkā esamības pret trešām personām jēdziens attiecās tikai uz tām nepilnībām, kas ietekmē līgumu tā izstrādes brīdī. Šāds ierobežojums nebija paredzēts minētajā 2. pantā, un šis pretenzijas pamatojumam nav izvirzīts neviens konkrēts apstāklis.

- 73 Treškārt, attiecībā uz argumentu, ka Vienošanās 5. pantā paredzētais informācijas apmaiņas mehānisms ļāva attiecināt tā piemērojamību tikai uz rakstiskajām "alus klauzulām", jānorāda, kā to izdarījusi Komisija, ka šo argumentu atspēko tas, ka, kā tas izklāstīts, veicot pirmā pamata otrās daļas pārbaudi, Vienošanos bija paredzēts piemērot pilnīgi visiem attiecīgajiem gadījumiem, pat ja nepastāvēja "alus klauzula".
- 74 Ceturtkārt, prasītājas sūdzas par to, ka Lēmuma 60. apsvērumā ir ņemti vērā nolīgumi, kas noslēgti pirms Vienošanās noslēgšanas.
- 75 Šajā sakarā sākumā jāatgādina, ka 1980. un 1981. gada nolīgumi Lēmumā nav minēti. Tādējādi argumentam, kas balstīts uz to, ka šie nolīgumi atšķiras no 1975. un 1983. gada nolīgumiem, nav nozīmes. Jāsecina, ka Komisija 1966., 1975. un 1983. gada nolīgumus ņēmusi vērā tikai tāpēc, lai secinātu, ka Vienošanos nevar interpretēt, pilnībā neņemot vērā šos nolīgumus, un ka pamatojoties uz tiem varētu apšaubīt juridisko nedrošību, uz ko Vienošanās dalībnieces atsaukušās, lai pamatotu Vienošanās noslēgšanu. *Brasserie nationale* apgalvojumi, kas saistīti ar šiem pēdējiem minētajiem nolīgumiem, nav ņemami vērā šajā gadījumā.
- 76 Visbeidzot prasītājas sūdzas par to, ka ir ņemta vērā Lēmuma 63. apsvērumā paredzētā *FBL* direktora piezīme, kas attiecas uz Vienošanos un tai piemītošo protekcionismu (skat. šī sprieduma 38. punktu).
- 77 Šajā sakarā, kā to darījusi Komisija, jānorāda, ka šis direktors bija Vienošanās subjekts un tiešs liecinieks. Piemēram, ir skaidrs, ka viņš konkrēto piezīmi izteicis abu Vienošanās dalībnieču samierināšanas sanāksmes laikā. Turklāt Vienošanās 5. pantā bija paredzēts, ka atbilstoši šim noteikumam viena Vienošanās dalībniece

var viņam nosūtīt vienu otram Vienošanās dalībnieci nosūtītā lūguma sniegt informāciju eksemplāru. Vienošanās dalībnieces bija paredzējušas, ka direktors būs to starpnieks.

78 Attiecībā uz to, ka šī piezīme, iespējams, ir kļūdaina, jo Vienošanās neattiecas uz importu vai eksportu, jāatgādina — tā kā pastāv Nodomu deklarācijas, kas attiecas uz *Battin* un kas attiecas uz ārzemju alus darītavām, prasītājam nav tiesiska pamata apgalvot, ka Vienošanās neattiecas uz importu vai eksportu. Šī apgalvojuma pamatojumam nevar atsaukties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Bilger* it īpaši tāpēc, ka tas attiecas uz nolīgumu ar vertikālu iedarbību, savukārt Vienošanās darbojas horizontāli.

79 No tā izriet, ka prasītājam nav izdevies atspēkot nevienu no faktiskajiem pierādījumiem, ko Komisija ņēmusi vērā Lēmumā, lai secinātu, ka Vienošanās mērķis bija klientu saglabāšana.

80 Jāpārbauda arī pārējie argumenti, ko prasītājas izvirzījušas, lai pamatotu šo pirmā pamata daļu.

81 Attiecībā uz trim šī sprieduma 47.—51. punktā norādītajiem iemesliem, kuru dēļ, iespējams, noslēgta Vienošanās, jānorāda, ka, pat ja pieņēmumi būtu pareizi, šie iemesli nevar attaisnot to, ka ir noslēgts nolīgums, kura mērķis nav saderīgs ar konkurenci. Tādējādi nevar pieņemt, ka uzņēmumi mēģinājuši novērst tiesību normu sekas, ko tie uzskata par pārmērīgi nelabvēlīgām, noslēdzot nolīgumus, kuru mērķis ir mazināt šos trūkumus, aizbildinoties ar to, ka šīs normas rada nestabilitāti, kas tos nostāda nelabvēlīgā situācijā (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1995. gada 21. februāra spriedumu lietā T-29/92 *SPO u.c./Komisija, Recueil*, II-289. lpp., 256. punkts, piemērojot EKL 81. panta 3. punktu, un Tiesas 2002. gada

15. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij u.c./Komisija, Recueil*, I-8375. lpp., 487. punkts, attiecībā uz krīzi tirgū). Jāpiebilst, ka ne tikai prasītājas, bet arī visus citus uzņēmējus skāra grūtības, kuras ar Vienošanas, iespējams, bija paredzēts novērst.

82 Tostarp, kā jau to darījusi Komisija, jānorāda — no lietas materiāliem izriet, ka, kā tas norādīts, aplūkojot šī pamata otro daļu, Vienošanas bija paredzēts piemērot pat tad, ja nepastāvēja “alus klauzula” un ka tās mērķis nebija novērst tikai trīs prasītāju minētās problēmas, kas paredzētas šī sprieduma 47.–51. punktā.

83 Lai gan prasītāju argumenti, ko tās izklāstīja tiesas sēdē, šajā ziņā jāsaprot tā, ka Vienošanās mērķis saistībā ar iepriekš minētajām trim problēmām bija atjaunot to tiesisko stāvokli, kas atbilstu Regulai Nr. 1984/83, jāatgādina, ka Vienošanās 4. pantā paredzētais aizliegums acīmredzami bija pārmērīgs, ņemot vērā to, kas paredzēts šīs regulas 7. panta 1. punktā. Turklāt šī regula ļauj noteikt konkrētus konkurences ierobežojumus vertikālās attiecībās starp mazumtirgotāju un piegādātāju (skat. it īpaši 1. un 6. punktu), kaut gan Vienošanās darbojas horizontāli. Jebkurā gadījumā prasītājas pat nav mēģinājušas pierādīt, ka, lai atrisinātu iespējamās problēmas, kas pastāv vertikālajās attiecībās, bija nepieciešams noslēgt horizontālas iedarbības nolīgumu.

84 Prasītājas turklāt apgalvo, ka vienīgais Vienošanās mērķis bija likt ievērot ekskluzīvās tiesības, kuras paredzētas starp mazumtirgotāju un alus darītavu noslēgtajos līgumos. Vienošanās noslēgšanu attaisnoja nepieciešamība nodrošināt godīgu tirdzniecību.

85 Šajā sakarā jānorāda — pat ja pieņemtu, ka šie apstākļi ir pierādīti, secinājumu, ka Vienošanās mērķis bija radīt konkurences ierobežojumus kopējā tirgū, nevarētu atspēkot, pamatojoties uz apstākli, ka Vienošanās mērķis, iespējams, tomēr bija arī leģitīms (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *IAZ u.c./Komisija*, 25. punkts). Prasītājam nav tiesiska pamata atsaukties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Delimitis*, jo tas tika taisīts lietā, kura bija saistīta ar vertikālām attiecībām, savukārt šajā gadījumā ir noslēgts horizontālas iedarbības nolīgums. Turklāt jānorāda *Brasserie nationale* argumenti, kas balstīti uz iepriekš minētajiem spriedumiem lietās *Cassis de Dijon* un *Wouters u.c.* Tā kā ir pierādīts, ka nolīguma priekšmets pēc būtības bija konkurences ierobežošana, paredzot klientu sadalījumu, uz šo nolīgumu nevar neattiekties EKL 81. panta 1. punkta noteikumi, pamatojoties uz saprātīguma prasībām [*rule of reason*], tāpēc vien, ka tajā ir izvirzīti arī citi mērķi, par kuriem ir runa minētajos spriedumos.

86 Attiecībā uz argumentu, kas balstīts uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Institut des mandataires agréés/Komisija*, pirmkārt, jānorāda, ka *IMA* Profesionālās darbības ētikas kodeksa 5. panta c) punktā bija iekļauts tikai viens aizliegums piedāvāt pakalpojumus, kurus nav lūgts sniegt, darījumos, kuros paredzēts iesaistīties citam pārstāvim (89. punkts). Šāds aizliegums nebūt nav līdzīgs tiem, kādus paredz Vienošanās. Līdz ar to minētajā lietā aizliegums attiecās tikai uz mēģinājumu piesaistīt klientus, savukārt Vienošanās dalībniecēm bija aizliegts piekrist piedāvājumam noslēgt līgumu. Otrkārt, atšķirībā no Vienošanās, kurā bija paredzēts klientu sadalījums, šis aizliegums bija īpaši balstīts uz ētikas apsvērumiem. Līdz ar to šis arguments jānorāda.

87 Visbeidzot, prasītājas apstrīd to, ka Vienošanās ir labvēlīga tikai nacionālajām alus darītavām (Lēmuma 62. apsvērumš). Šajā sakarā jānorāda, ka šis protests nav pietiekami pierādīts. Kaut arī prasītājas apgalvo, ka Vienošanās varēja noslēgt visas Luksemburgā esošās alus darītavas, jāsecina, ka to nav parakstījusi neviena ārzemju alus darītava. Arguments, kas balstīts uz to, ka divas Luksemburgas alus darītavas joprojām bija Vienošanās dalībnieces pēc tam, kad tās savā īpašumā pārņēma ārzemju alus darītava, nepierāda, ka ārzemju alus darītavas varēja kļūt par

Vienošanās dalībniecēm. Tieši pretēji — Vienošanās 11. pants, kurā paredzēts, ka Vienošanās dalībniece izstājas no Vienošanās gadījumā, ja kontroli pār to pārņem ārzemju sabiedrība vai ja tā sadarbojas ar ārzemju sabiedrību, pierāda, ka Vienošanos bija paredzēts noslēgt tikai ar nacionālajām alus darītavām. Tas, ka šis pants netika īstenots, nemaina šo situāciju.

- 88 No šiem secinājumiem izriet, ka nevienam no argumentiem, kas izvirzīti, lai pamatotu pirmā pamata trešo daļu, nevar piekrist. Līdz ar to tā jānoraida.

— Par iespējamo kļūdu, Vienošanos kvalificējot kā tādu, kuras mērķis ir aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā (pirmā pamata ceturtā daļa)

- 89 Jāsecina, ka, pieņemot Nodomu deklarāciju, kas attiecas uz ārzemju alus darītavām, Vienošanās dalībnieces viena otrai piešķirušas priekšrocības apkalpot pircēju un noslēgt piegādes līgumu ar mazumtirgotāju, kam ir līgumsaistības ar vienu no tām un kas gatavojas noslēgt līgumu ar ārzemju alus darītavu. Nodomu deklarācijā, kas attiecas uz *Battin*, bija paredzēta iespēja lauzt Vienošanos ar *Battin* gadījumā, ja tā izdara izmaiņas konkrēta ārzemju alus piegādes noteikumos. Visbeidzot Vienošanās 11. pantā bija paredzēta iespēja to lauzt gadījumā, ja kontroli pār alus darītavu pārņem ārzemju sabiedrība vai ja tā sadarbojas ar ārzemju alus darītavu.

- 90 Turklāt, kā to pamatoti norāda Komisija, jāsecina, ka mehānisms, kas izveidots ar Nodomu deklarāciju, kura attiecas uz ārzemju alus darītavām, bija piemērojams tikai tām ārzemju alus darītavām, kas vēlas veikt piegādi Luksemburgas mazumtirgotā-

jam, bet neaizsargāja ārzemju alus darītavu, kuras klients — Luksemburgas mazumtirgotājs — gatavojas pieņemt piegādes no Luksemburgas alus darītavas.

- 91 Šajos apstākļos jāsecina, ka Komisija nav pieļāvusi tiesisku kļūdu, uzskatot, ka Vienošanās mērķis bija aizkavēt ārzemju alus darītavu ienākšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā.
- 92 Neviens no prasītāju argumentiem nevar atspēkot šo secinājumu.
- 93 Pirmkārt, attiecībā uz argumentu, saskaņā ar kuru Vienošanās paredzēja cīnīties par to, lai netiktu pārkāptas “alus klauzulas”, noslēdzot līgumus ar ārzemju alus darītavām, vispirms jānorāda, ka tam pietrūkst faktiskā pamatojuma, jo, kā tas izklāstīts, aplūkojot šī pamata otro daļu, Vienošanās bija piemērojama pat tad, kad “alus klauzula” nepastāvēja.
- 94 Turklāt jāuzsver, ka, ņemot vērā to pašu pamatojumu, kas norādīts, noraidot šī pamata trešo daļu, pat ja pieņēmums būtu pareizs, pamatojoties uz prasītāju izvirzītajiem argumentiem, nevarētu attaisnot to, ka Vienošanās radīja ierobežojumus.
- 95 Visbeidzot, kaut arī prasītājas apgalvo, ka Vienošanās mērķis bija saglabāt iespēju Luksemburgas alus darītavai piekrist piedāvājumam, ko izteicis mazumtirgotājs, kurš vēlas noslēgt līgumu ar ārzemju alus darītavu, tās tomēr piekrīt tam, ka Vienošanās būtībā radīja ierobežojumus. Saglabājot šo iespēju, Vienošanās radīja izmaiņas konkurences noteikumos, kaitējot attiecīgajai ārzemju alus darītavai.

- 96 Otrkārt, prasītājas norāda, ka Vienošanās noslēgšanu attaisnoja īpašā situācija Luksemburgā un neparastā situācija, kas radās tāpēc, ka mazumtirgotāji neievēroja godīgas tirdzniecības noteikumus. Prasītājas norāda, ka Vienošanās 11. pants netika īstenots. *Brasserie nationale* piebilst, ka Vienošanās neliedza ārzemju alus darītavām noslēgt līgumus.
- 97 Attiecībā uz visiem šiem argumentiem vēlreiz jānorāda, ka, pat ja tiem piekristu, šie argumenti neattaisnotu to, ka Vienošanās radīja ierobežojumus, kā tas izriet no faktiskajiem apstākļiem, uz kuriem atsaucas Komisija un kurus neapstrīd prasītājas. Konkrēti jānorāda, ka apgalvojumam, saskaņā ar kuru Vienošanās neliedza ārzemju alus darītavām noslēgt līgumus, šajā gadījumā nav nozīmes, jo Vienošanās mērķis bija ierobežot konkurenci, līdz ar to nav nepieciešams pārbaudīt, vai tā rezultātā patiešām tika ierobežota konkurence (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2000. gada 6. jūlija spriedumu lietā T-62/98 *Volkswagen/Komisija*, *Recueil*, II-2707. lpp., 231. punkts).
- 98 Treškārt, prasītājas vēlreiz izvirza argumentu, ka *FBL* direktora pilnvaras ir apšaubāmas. *Brasserie nationale* piebilst, ka direktora piezīme, kas minēta Lēmuma 68. apsvērumā, ir saistoša tikai pašam direktoram un tā neatspoguļo *Brasserie nationale* nostāju.
- 99 Šajā sakarā attiecībā uz argumentu, pamatojoties uz kuru tiek apstrīdētas *FBL* direktora pilnvaras, jānorāda, ka šis arguments jānoraida to pašu iemeslu dēļ, kuru dēļ ir noraidīta šī pamata iepriekšējā daļa. Turklāt, kā jau tas norādīts tajā pašā Lēmuma 68. apsvērumā, šī piezīme tika izteikta samierināšanas sanāksmē, kurā tika apspriesta Vienošanās piemērošana. Tādējādi tā jāņem vērā Vienošanās tiesiskajā vērtējumā. Šādi rīkojoties, Komisija nekādā gadījumā neuzskatīja, ka šī piezīme atspoguļo *Brasserie nationale* nostāju.

- 100 Ceturtkārt, *Brasserie nationale* attiecībā uz Nodomu deklarāciju, kas attiecas uz *Battin*, apgalvo, ka tās pirmā daļa tieši sekmēja ārzemju alus tirdzniecības uzsākšanu Luksemburgā. Otrajā daļā izmantotais vārds “līdzsvars” nozīmēja tikai vēlēšanos nodrošināt nacionālā piedāvājuma pastāvēšanas iespēju, saglabājot konkurenci mazumtirgotāju apkalpošanā.
- 101 Šajā sakarā jānorāda, ka, kaut arī Nodomu deklarācija faktiski ļāva *Battin* izplatīt dažādu ārzemju alu, tās pieņemšanas rezultātā tomēr būtiski tika ierobežota *Battin* rīcības brīvība, un tādējādi tika ierobežota arī konkurence.
- 102 Visbeidzot, *Brasserie nationale* apgalvo, ka Lēmumā ir norādīts pretrunīgs pamatojums, jo tajā Vienošanās dalībnieces tiek vainotas, ka tās nav piešķirušas ārzemju alus darītavām priekšrocības, kas atzītas par nepieļaujamām valsts alus darītavu attiecībās.
- 103 Šajā sakarā jāatzīst, ka, kaut arī ārzemju alus darītavām dotā iespēja izmantot garantiju, ko sniedz “alus klauzulas”, varbūt pat nostiprināja šīs garantijas ierobežojošo raksturu, neatliek nekas cits kā secināt, ka Vienošanās 11. pants un Nodomu deklarācija, kas attiecas uz *Battin*, ļāva nepiešķirt ārzemju alus darītavām “priekšrocības”, pat ja tās ir nepamatotas, ko sniedz šī garantija, kura izpaužas kā klientu aizsardzība, un tādējādi aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu *Horeca* nozarē Luksemburgā.
- 104 No tā izriet, ka pirmā pamata ceturtā daļa ir jānoraida.

— Par to, ka, novērtējot Vienošanās priekšmetu, nepietiekami ņemta vērā situācija, kādā Vienošanās tika noslēgta (pirmā pamata pirmā daļa)

- 105 Jāatgādina, ka Lēmuma 47. apsvērumā ar nosaukumu “Konkurences ierobežošana” ir noteikts, ka Vienošanās mērķis bija, pirmkārt, saglabāt attiecīgos Vienošanās dalībnieču klientus *Horeca* nozarē Luksemburgā un, otrkārt, aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu tajā. Šajā pašā apsvērumā saistībā ar tajā minēto pirmo Vienošanās mērķi ir norāde uz Lēmuma 48.–66. apsvērumu un saistībā ar otro mērķi — uz 67.–73. apsvērumu.
- 106 Līdz ar to no Lēmuma formulējuma izriet, ka pretēji tam, uz ko prasītājas atsauca, lai pamatotu savus argumentus, konstatētais Vienošanās mērķis neizriet tikai no 59. līdz 62. apsvēruma, bet gan kopumā no 47. līdz 73. apsvēruma.
- 107 Visi šie pēdējie iepriekš minētie apsvērumi liecina par to, ka prasītājam nevajadzētu apgalvot, ka situācija, kādā Vienošanās tika noslēgta, nav ņemta vērā, novērtējot tās mērķi. Šajā sakarā jāņem vērā Lēmuma 48.–73. apsvēruma kopsavilkums, kas izklāstīts šī sprieduma 30.–40. punktā.
- 108 Turklāt jāatgādina, ka apstākļi, kas pastāvēja attiecīgajā situācijā un ko, pēc prasītāju domām, Komisija nav pietiekami ņēmusi vērā, novērtējot Vienošanās priekšmetu, attiecīgi ir konkrētās nozares dinamika, kas izpaužas kā tirgus daļu izmaiņas, iespēja šajā nozarē veikt importu un tas, ka pastāv ievērojams skaits bāru, kas nav noslēguši līgumus ar Vienošanās dalībniecēm. Šie apstākļi, kas pastāvēja attiecīgajā situācijā, tomēr attiecās nevis uz to, kāds bija Vienošanās mērķis, bet gan uz to, kādas bija Vienošanās sekas. Atbilstoši judikatūrai Komisijai nav jāpārbauda tas, kādas sekas ir

nolīgumam, kura mērķis bija radīt konkurences ierobežojumus (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Volkswagen/Komisija*, 231. punkts). Prasītājas turklāt šo apstākli neapstrīd, bet pieļauj, ka ir lieki pierādīt to, kādas bija sekas nolīgumam, kura mērķis bija radīt ierobežojumus.

- 109 Jāpiebilst, ka prasītāju apgalvojumi, saskaņā ar kuriem Komisija nepietiekami ņēmusi vērā apstākļus, kas pastāvēja attiecīgajā situācijā, nav pamatoti. Iepriekš minētā sprieduma *IAZ u.c./Komisija* 23.–25. punktā, uz kuru atsaucas prasītājas, ir ņemts vērā “gan attiecīgās vienošanās saturs, [par kuru bija strīds lietā, kurā taisīts minētais spriedums], gan tās noslēgšanas process un izpildes apstākļi”. Tieši šos elementus Komisija ņēma vērā, lai atzītu, ka Vienošanās priekšmets radīja ierobežojumus. Šajā sakarā vēlreiz jāņem vērā iepriekš minētais Lēmuma 48.–73. punkta kopsavilkums.
- 110 No tā izriet, ka pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par pirmā pamata otro daļu, kas balstīta uz to, ka Komisija nepamatoti secinājusi, ka Vienošanās bija piemērojama pat tad, ja nepastāvēja “alus klauzula”

Apstrīdētais lēmums

- 111 Lēmumā ir atzīts, ka atbilstoši *FBL* 1986. gada 7. oktobra sanāksmes protokolam ar grozījumiem, kas izdarīti ar *FBL* 1986. gada 2. decembra sanāksmes protokolu, Vienošanās dalībnieces bija vienojušās par jēdziena “alus klauzula” plašāku

interpretāciju nekā tā, kas paredzēta Vienošanās 2. pantā. Atbilstoši Lēmumam šo interpretāciju apstiprina *Wiltz* 1991. gada 23. oktobra vēstule, ko tā nosūtījusi *FBL* (9. apsvērums).

Lietas dalībnieku argumenti

- 112 Prasītājas apgalvo, ka Komisija nepamatoti secinājusi, ka Vienošanās bija piemērojama arī tajos gadījumos, kad nepastāvēja atbilstoši noslēgta un spēkā esoša "alus klauzula".
- 113 Prasītājas uzskata, ka, kaut arī nolīgums var pastāvēt ne tikai kā formāls dokuments, bet arī kā cita veida dokuments, vēl ir jāpārbauda tas, vai Vienošanās dalībnieces patiesi izpaukušas savu "kopīgo gribu" (Tiesas 1970. gada 15. jūlija spriedums lietā 41/69 *ACF Chemiefarma*/Komisija, *Recueil*, 661. lpp., 110.–114. punkts, un 1980. gada 29. oktobra spriedums apvienotajās lietās no 209/78 līdz 215/78 un 218/78 *Van Landewyck u.c.*/Komisija, *Recueil*, 3125. lpp., 86. punkts). Šajā gadījumā šāda veida gribas izpausme nepastāv. Prasītājas sākumā vērš uzmanību uz to, ka Lēmuma 9. apsvērumā minētajā *FBL* 1986. gada 7. oktobra sanāksmes protokolā ir noteikts, ka "trīs dokumenti, kuru izskatīšana tika atlikta, [...] [tik]s apstiprināti un parakstīti nākamajā sanāksmē", un norāde par to ir iekļauta *FBL* 1986. gada 2. decembra sanāksmes protokolā, kas arī minēts Lēmuma 9. apsvērumā un kurā noteikts, ka "Vienošanās dalībnieces paraksta [minētos dokumentus]". Prasītājas uzskata, ka šāda parakstīšana ir formāls apstāklis, kuram nepastāvot nevarētu konstatēt Vienošanās dalībnieču kopīgu gribu. Prasītājas norāda uz to, ka nevienā no abiem iepriekš minētajiem protokoliem nav minēta šāda parakstīšana, ciktāl runa ir par Vienošanās interpretāciju, kas sniegta abos protokolos, kaut gan šo interpretāciju nevar nodalīt no iepriekš minētajiem trim dokumentiem. Turklāt prasītājas vērš uzmanību uz to, ka no iepriekš minētā *FBL* 1986. gada 2. decembra sanāksmes protokola izriet, ka iepriekšējās *FBL* sanāksmes protokola 2. punkta formulējumā ir izdarīti precizējumi. Tādējādi šis pēdējais formulējums netika apstiprināts ne pēc

pirmās, ne pēc otrās sanāksmes. Visbeidzot, prasītājas norāda, ka *Wiltz* 1991. gada 23. oktobra vēstules, ko tā nosūtījusi *FBL* un kas minēta Lēmuma 9. apsvērumā, nosaukums ir “Priekšlikums”. Prasītājas piebilst, ka tajā ir atrodamī divi interpretācijas priekšlikumi, kas iekļauti iepriekš minētajos protokolos, sāsinātā un uzlabotā redakcijā. Prasītājas uzskata, ka *Wiltz* nebija ieinteresēta izteikt šādu priekšlikumu, jo šajos protokolos jau bija paredzēta apstrīdētā [Vienošanās piemērošanas jomas] paplašināšana.

- 114 Attiecībā uz *Wiltz* piekrišanu paplašināt [Vienošanās piemērošanas jomu] — ko *Wiltz* apstrīd — prasītājas norāda, ka attiecīgajā deklarācijā *Wiltz* izmantoja vēlējuma izteiksmi. Attiecībā uz iespēju, ka *Brasserie nationale* varētu atzīt šo paplašināšanu, tās norāda, ka konkrētajā deklarācijā tā tikai norādījusi šāda paplašināšanas priekšlikuma izcelsmi un ka frāzes “tā piekrita parakstīt” un “[t]as viņai netraucēja parakstīt” nenorāda uz tās piekrišanu to parakstīt nākotnē.
- 115 Atsaucoties uz lietas materiālos iekļautajām vēstulēm, *Brasserie nationale* norāda arī uz to, ka starp Vienošanās dalībniecēm nav radies neviens strīds, nepastāvot parakstītam līgumam.
- 116 Visbeidzot, *Brasserie nationale* apgalvo, ka Komisija pati atzinusi, ka Vienošanās nebija piemērojama gadījumos, ja nepastāvēja “alus klauzula”, jo Lēmuma 92. apsvērumā ir apstiprināts, ka “pārkāpums attiecās [..] tikai uz tiem bāriem, kas ar Vienošanās dalībnieci bija vienojušies par ekskluzīvām pirkuma tiesībām”.
- 117 Komisija apstrīd šīs pirmā pamata daļas pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 118 No pastāvīgās judikatūras izriet — lai varētu uzskatīt, ka pastāv nolīgums EKL 81. panta 1. punkta nozīmē, pietiek ar to, ka konkrētie uzņēmumi ir izteikuši kopīgu gribu darboties tirgū konkrētā nozarē (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *ACF Chemiefarma/Komisija*, 112. punkts, un *Van Landewick u.c./Komisija*, 86. punkts, Pirmās instances tiesas 1991. gada 17. decembra spriedumu lietā T-7/89 *Hercules Chemicals/Komisija*, *Recueil*, II-1711. lpp., 256. punkts, un 2000. gada 26. oktobra spriedumu lietā T-41/96 *Bayer/Komisija*, *Recueil*, II-3383. lpp., 67. punkts). Attiecībā uz minētās kopīgās gribas izpausmes veidu jānorāda, ka pietiek ar to, ka tikai vienā nolīguma noteikumā ir izteikta Vienošanās dalībnieču griba darboties tirgū atbilstoši šiem noteikumiem (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *ACF Chemiefarma/Komisija*, 112. punkts, iepriekš minēto spriedumu lietā *Van Landewyck u.c./Komisija*, 86. punkts, un iepriekš minēto spriedumu *Bayer/Komisija*, 68. punkts).
- 119 No tā izriet, ka “nolīguma” jēdziens EKL 81. panta 1. punkta nozīmē, kā tas interpretēts judikatūrā, galvenokārt ir balstīts uz to, ka vismaz divu Vienošanās dalībnieču griba sakrīt, bet tās izpausme nav svarīga — ar nosacījumu, ka šī Vienošanās dalībnieču griba ir patiesa (iepriekš minētais spriedums lietā *Bayer/Komisija*, 69. punkts).
- 120 Šajā gadījumā vispirms jāatzīst, ka iepriekš minētajā *FBL* 1986. gada 7. oktobra sanāksmes protokolā ir noteikts:

“2) Alus klauzula

Trīs dokumenti, kuru izskatīšana tika atlikta [..], ir apstiprināti un tiks parakstīti nākamajā sanāksmē.

Puses ir vienojušās par “alus klauzulu” atzīt un tai pielīdzināt:

- darbību, kas izpaužas kā nomāšana un finansiāla dalība kafējnīcas aprīkošanā, kaut arī “alus klauzula” nebūtu tieši minēta,

- gadījumu, kad alus darītava pārņem tiesības vadīt bāru, ieguldot tajā līdzekļus, kaut arī “alus klauzula” nebūtu tieši minēta.

Šīs abas interpretācijas ir iekļautas esošajos noteikumos, kas reglamentē šo jomu.”

- ¹²¹ Iepriekš minētajā *FBL* 1986. gada 2. decembra sanāksmes protokolā ir noteikts (šāds formulējums iekļauts protokola sākotnējā redakcijā):

“1) 1986. gada 7. oktobra sanāksmes protokolā ir izdarīti šādi grozījumi:

[..] 2. punkts — 1. ievilkums

- “darbība, kas izpaužas kā nomāšana un finansiāla dalība kafējnīcas aprīkošanā, kaut arī “alus klauzula” nav tieši minēta, piemēram, alus darītava X nomā nekustamo īpašumu un finansiāli piedalās nekustamā īpašuma atjaunošanā šajā nolūkā, bet ar īpašnieku nenoslēdz vai nespēj noslēgt līgumu.

2. ievilkums

formulēts šādi:

- gadījums, kad alus darītava pārņem bāra vadīšanas tiesības, kaut arī "alus klauzula" nav tieši minēta.

2) Alus darītavas paraksta [1986. gada 7. oktobra sanāksmes protokola 2. punktā paredzētos trīs dokumentus].

Visas alus darītavas ir saņēmušas vienu šo parakstīto dokumentu eksemplāru un to oriģināli paliek glabāties [FBL]. Šie dokumenti ir konfidenciāli."

122 Iepriekš minētā *Wiltz* 1991. gada 23. oktobra vēstule *FBL* ir formulēta šādi:

"Priekšlikums:

Saskaņā ar Vienošanās 2. pantu alus darītavas piekrīt par "alus klauzulu" uzskatīt un tai pielīdzināt:

— darbību, kas izpaužas kā nomāšana;

— gadījumu, kad alus darītava jebkādā veidā nodod tiesības vadīt bāru.”

123 Līdz ar to jāpārbauda, vai, ņemot vērā apstākļus, uz kuriem norādījušas prasītājas, Komisija ir atbilstoši tiesību aktos paredzētajām prasībām pierādījusi, ka pastāv Vienošanās dalībnieču saskaņota griba jautājumā par Vienošanās piemērošanu, pat ja nepastāv atbilstoši noslēgta un spēkā esoša “alus klauzula”.

124 Jāsecina, ka 1986. gada 7. oktobra *FBL* sanāksmes protokolā ir skaidri noteikts, ka Vienošanās piemērošanas jomas paplašināšana bija “iepriekš paredzēta” un ka tā “veidoja daļu no [noteikumiem], kas pašreiz reglamentē šo jomu”. Ne šajā protokolā, ne arī 1986. gada 2. decembra *FBL* sanāksmes protokolā nav paredzēta nekāda šī nolīguma noslēgšana konkrētā formā. Tādējādi tas, ka pirmajā protokolā ir paredzēts “apstiprināt un parakstīt” dažus tajā minētos dokumentus, nerada nekādas sekas. Tāpat arī, pamatojoties uz to, ka ar otro protokolu ir izdarīti grozījumi (kaut arī salīdzinoši nebūtiski) pirmajā protokolā, nevar atzīt par spēkā neesošu Vienošanās dalībnieču nolīgumu, kas attiecas tieši uz grozīto tekstu.

125 Turklāt, kā tas noteikts Lēmuma 29. apsvērumā, gan *Brasserie nationale*, gan *Wiltz* ir atzinušas, ka Vienošanās atsevišķos gadījumos ir piemērojama arī attiecībām starp alus darītavu un mazumtirgotāju gadījumā, ja nav noslēgts piegādes līgums vai ja nepastāv “alus klauzula”.

126 Tādējādi, atbildot uz Komisijas uzdotajiem jautājumiem, *Brasserie nationale* — attiecībā uz gadījumu, kad alus darītava bija noslēgusi nomas līgumu un sniegusi finansiālu atbalstu, nenoslēdzot līgumu, kurā būtu iekļauta “alus klauzula” — paziņoja, ka:

“Šajā gadījumā 1986. gada dokumentos [proti, abos iepriekš minētajos protokolos] ir norādīts, ka tādējādi jāuzskata, ka pastāv “alus klauzula” Vienošanās nozīmē. Jāatzīst gan, ka šī klauzula jau pirmajā mirklī šķiet pārsteidzoša tāpēc, ka neviens alus darītājs neiegulda līdzekļus, nenoslēdzot līgumu [..]. Tas nozīmē, ka šī neiedomājamā klauzula nekad [..] nav tikusi piemērota. Patiesībā jautājums bija par absurdu pieņēmumu, ko izdomājis [..]. Šīs personas pieņēmumi par darbu bija acīmredzami absurdi, bet tā kā [*Brasserie nationale*] nekādā ziņā nebija konkrēta tai piedēvētā nodoma, tā piekrita parakstīt konkrēto dokumentu [..]. Tas netraucēja [*Brasserie nationale*] parakstīt dokumentu, jo tai nebija nodoma rīkoties saskaņā ar konkrētajā klauzulā paredzēto pieņēmumu [..].”

127 *Wiltz*, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, paziņoja, ka:

“[Vienošanos] vismaz šajā ziņā varētu interpretēt, pamatojoties uz “alus klauzulas” interpretāciju, par ko Vienošanās dalībnieces vienojušās 1986. gada 7. oktobra un 2. decembra [*FBL* sanāksmēs], bet šajā gadījumā vienīgais un leģitīmais mērķis bija nodrošināt informāciju, kas paredzēta, lai novērstu juridisko nedrošību lielu ieguldījumu gadījumā.”

128 Šajā sakarā prasītāju arguments, kas balstīts uz to, ka iepriekšējā punktā minētajā paziņojumā *Wiltz* izmantoja vēlējuma izteiksmi, ir jānoraida. Šajā pašā paziņojumā *Wiltz* skaidri atsaucās uz “alus klauzulas” interpretāciju, par ko vienojušās Vienošanās dalībnieces”.

- 129 *Brasserie nationale* apgalvo, ka šī sprieduma 126. punktā minētajā paziņojumā tā norādījusi tikai to, kā radies priekšlikums paplašināt Vienošanās piemērošanas jomu, piemērojot to arī gadījumā, ja nepastāv “alus klauzula”, un ka frāzes “tā piekrita parakstīt” un “tas netraucēja tai parakstīt” nozīmē tikai to, ka tā piekritusi parakstīt šo priekšlikumu nākotnē.
- 130 Arī šie argumenti ir jānoraida. Šajā gadījumā pastāvošajos apstākļos, pamatojoties uz iepriekš minēto paziņojumu nevar atzīt par spēkā neesošu secinājumu, ka 1986. gada 7. oktobra un 2. decembra sanāksmju beigās *Brasserie nationale* piekritusi Vienošanās piemērošanas jomas paplašināšanai. Šajā sakarā jāatgādina, ka nav svarīgi, kā radās priekšlikums paplašināt Vienošanās piemērošanas jomu, jo var pierādīt, ka pastāvēja saskaņota griba (šajā sakarā skat. Tiesas 1978. gada 1. februāra spriedumu lietā 19/77 *Miller/Komisija, Recueil*, 131. lpp., 7. punkts, un Pirmās instances tiesas 1994. gada 14. jūlija spriedumu lietā T-77/92 *Parker Pen/Komisija, Recueil*, 549. lpp., 37. punkts).
- 131 Katrā ziņā, pat ja pieņem, ka *Brasserie nationale* nepiekrita Vienošanās piemērošanas jomas paplašināšanai, tai bija jādara zināms, ka tā nepiekrīt jaunajai “alus klauzulas” interpretācijai (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedumu apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz 39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR u.c./Komisija, Recueil*, II-491. lpp., 1353. punkts, un tajā minēto judikatūru). Ir skaidrs, ka šis nav tas gadījums.
- 132 Ja Vienošanās dalībnieces nebūtu vienojušās par minēto Vienošanās piemērošanas jomas paplašināšanu, *Brasserie nationale*, protams, lai atspēkotu Komisijas argumentus, nebūtu norādījusi tikai uz to, ka šī paplašināšana netika īstenota.

- 133 Attiecībā uz argumentu, kas attiecas uz iepriekš minēto *Wiltz* vēstuli, jāatzīst, ka *Wiltz* būtu varējis šajā vēstulē minēto priekšlikumu izteikt nevis prasītāju norādītā iemesla dēļ, bet gan tāpēc, ka vēlējusies izdarīt grozījumus tieši abos iepriekš minētajos protokolos. Jāatzīst, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, šis *Wiltz* priekšlikums nav saistīts tikai ar redakcionāliem uzlabojumiem. Tādējādi saskaņā ar šo priekšlikumu "darbību, kas izpaužas kā nomāšana" pielīdzina "alus klauzulai", kaut gan 1986. gada 2. decembra *FBL* sanāksmes protokolā ir paredzēts, ka šādai klauzulai pielīdzina "darbību, kas izpaužas kā nomāšana un finansiāla dalība kafējnicas aprīkošanā". Šo grozījumu nevajadzētu uzskatīt tikai par redakcionālu grozījumu.
- 134 Visbeidzot, attiecībā uz iespēju, ka Komisija varētu atzīt to, ka Vienošanās nebija piemērojama gadījumā, kad nepastāvēja "alus klauzula", jānorāda, ka tad, ja Lēmuma 92. apsvērumā izmantotais formulējums, saskaņā ar kuru "pārkāpums attiecās tikai [...] uz tiem bāriem, kas ar Vienošanās dalībnieci bija vienojušies par ekskluzīvām pirkuma tiesībām", varbūt nav veiksmīgs, no 9. un no 48. līdz 63. apsvēruma, un īpaši no 50. apsvērumā izdarītās norādes uz 9. apsvērumu izriet — Komisija uzskatīja, ka Vienošanās bija piemērojama arī tad, ja nepastāvēja "alus klauzula". Tostarp jāatgādina, ka šajā pirmā pamata daļā prasītājas apstrīd šo [Komisijas] viedokli. Tādējādi prasītājam nav pamata norādīt, ka Komisijai [šajā jautājumā] bija cits viedoklis.
- 135 Ņemot vērā iepriekš minēto, jāsecina, ka prasītājas nav iesniegušas pierādījumus, pamatojoties uz kuriem varētu apšaubīt Komisijas secinājumu, ka starp Vienošanās dalībniecēm pastāv saskaņota griba jautājumā par Vienošanās piemērošanu pat tad, ja nepastāv atbilstoši noslēgta un spēkā esoša "alus klauzula".

- 136 Līdz ar to pirmā pamata otrā daļa ir jānoraida.

Par pirmā pamata piekto daļu, kas balstīta uz to, ka Vienošanās būtiski neietekmē konkurenci

Apstrīdētais lēmums

- 137 Lēmumā ir norādīts, ka Vienošanās varēja būtiski ierobežot konkurenci *Horeca* nozarē Luksemburgā. Šajā sakarā, pirmkārt, norādīts, ka Vienošanās dalībnieces Vienošanos bija paredzējušas piemērot tikai *Horeca* nozarē Luksemburgā, kas nozīmē, ka tās uzskatīja, ka viņu stāvoklis šajā nozarē bija pietiekami nozīmīgs un ka konkurences noteikumi tajā pietiekami atšķīrās no citās nozarēs un kaimiņvalstīs pastāvošajiem noteikumiem, lai nodrošinātu Vienošanās efektīvu darbību. Otrkārt, Lēmumā ir norādīts, ka, ņemot vērā ražošanas apjomu un importētā alus izplatīšanas apjomu, Vienošanās dalībnieces nodrošināja apmēram 85 % no alus tirdzniecības attiecīgajā nozarē un ka vairāk kā pusei no Luksemburgas bāriem bija saistoša “alus klauzula” (74.–76. apsvērums).

Lietas dalībnieku argumenti

- 138 Prasītājas apgalvo, ka Komisijas secinājums par to, ka pastāv būtiski konkurences ierobežojumi, ir kļūdaini un nepietiekami pamatots. Tās vērš uzmanību uz to, ka Komisija nav definējusi attiecīgo tirgu. Prasītājas norāda, ka Vienošanās piemērošanas jomas ierobežojums, paredzot to piemērot tikai *Horeca* nozarē, neko nepierāda, bet vienkārši atbilst Vienošanās dalībnieču norādītajai problēmai, kuras risināšanai tās varēja sadarboties. Turklāt, ja procentuālā attiecība 85 % no Vienošanās dalībnieču piegādātā alus apjoma var šķist augsta, tad proporcionālā attiecībā 40–45 % no bāriem, kam alu var piegādāt arī citas alus darītavas, neattaisno šī samēra novērtējumu. Tā kā attiecībā uz ārzemju alus darītavām ierobežojumi netika īstenoti, jāsecina, ka ierobežojumi nebija būtiski.

139 Komisija apstrīd šīs pirmā pamata daļas pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

— Par norādīto kļūdu vērtējumā

140 Šajā sakarā jāatgādina, ka uzņēmumiem, kas noslēdz nolīgumu, kura mērķis ir ierobežot konkurenci, principā nevar nepiemērot EKL 81. panta 1. punktu, kaut arī tajā apgalvots, ka nolīgums nevar būtiski ietekmēt konkurenci (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, Krājums, II-2223. lpp., 130. un 196. punkts).

141 Tā kā Vienošanās mērķis bija, pirmkārt, saglabāt attiecīgos Vienošanās dalībnieču klientus *Horeca* nozarē Luksemburgā un, otrkārt, aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu šajā nozarē, tās pastāvēšanai bija nozīme tikai tad, ja tās mērķis bija būtiski, proti, viņiem komerciāli izdevīgā veidā ierobežot konkurenci šajā nozarē (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, 131. punkts).

— Par iespējamo pamatojuma trūkumu

- ¹⁴² Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 253. pantā paredzētajam pamatojumam ir jāatbilst attiecīgā tiesību akta raksturam un tajā skaidri un nepārprotami jābūt norādītai tiesību akta izdevējas iestādes argumentācijai, lai ieinteresētās personas varētu uzzināt, kāds ir veiktā pasākuma pamatojums, un lai kompetentā tiesa varētu veikt kontroli (Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France, Recueil*, I-1719. lpp., 63. punkts).
- ¹⁴³ Ņemot vērā Lēmuma 74.–76. punktā minēto informāciju, jāatzīst, ka *Brasserie nationale* varēja atsaukties uz argumentiem, kas balstīti uz to, ka Komisijas secinājums par konkurences būtiskiem ierobežojumiem ir prettiesisks.
- ¹⁴⁴ Attiecībā uz argumentu, ka Komisija nav noteikusi konkrēto tirgu, jāatgādina, ka pienākums noteikt tirgu lēmumā, kas pieņemts atbilstoši EKL 81. pantam, Komisijai ir uzlikts tikai tad, ja, nenosakot konkrēto tirgu, nav iespējams noskaidrot, vai konkrētais nolīgums, lēmums par uzņēmumu apvienošanos vai saskaņotas darbības varētu ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un vai tā mērķis ir traucēt, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū, un vai tam ir šādas sekas (Pirmās instances tiesas 2003. gada 19. marta spriedums lietā T-213/00 *CMA CGM u.c./Komisija, Recueil*, II-913. lpp., 206. punkts). Šajā gadījumā jautājums nav par šādu situāciju, kā tas izriet no šī pamata trešās un ceturtās daļas noraidījuma.

- ¹⁴⁵ No tā izriet, ka pirmā pamata piektā daļa ir jānoraida.

¹⁴⁶ Tā kā visas pirmā pamata daļas ir noraidītas, tas jānoraida kopumā, līdz ar to jāpārbauda otrais pamats.

2. Par otro pamatu, kas balstīts uz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpumu un EKL 253. pantā iekļauto prasību norādīt pamatojumu

¹⁴⁷ Otrais pamats ir sadalīts trīs daļās, kas balstītas, pirmkārt, uz to, ka pārkāpums netika izdarīts ar nodomu, otrkārt, uz kļūdu pārkāpuma smaguma un ilguma novērtējumā un, treškārt, uz to, ka netika piemērotas Pamatnostādnes, aprēķinot naudas sodus, kas uzlikti atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktam un EOTK 65. panta 5. punktam (OV 1998, C 9, 3. lpp, turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”), ciktāl tās attiecas uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem. Pamatam, kas izvirzīts lietā T-49/02, vēl ir arī ceturrtā daļa, kas balstīta uz to, ka nav norādīts pamatojums attiecībā uz pamatapjomu, ko Komisija izmantojusi naudas sodu aprēķināšanai.

Par otrā pamata pirmo daļu, kas balstīta uz to, ka pārkāpums netika izdarīts ar nodomu

Apstrīdētais lēmums

¹⁴⁸ Lēmumā ir atzīts, ka Kopienas konkurences normu pārkāpums ir izdarīts ar nodomu tad, ja ieinteresētās personas apzinās, ka konkrētā akta mērķis ir ierobežot konkurenci vai arī ka tādas būs šī akta sekas. Nav svarīgi, lai viņas apzinātos to, ka pārkāpj EK līguma noteikumu. Attiecībā uz Vienošanās noteikumiem par ārzemju alus darītavām Komisija atzina, ka Vienošanās dalībnieces nevarēja nepamanīt, ka tās mērķis bija radīt ierobežojumus. Turklāt Vienošanās dalībnieces nav norādījušas nekādu pamatojumu tam, kāpēc šie Vienošanās noteikumi ir tajā iekļauti. Attiecībā

uz Vienošanās dalībnieču savstarpējās konkurences ierobežojumiem, kas izriet no savstarpējas “alus klauzulu” ievērošanas, jānorāda — pastāv iespēja, ka Vienošanās noslēgšanas laikā un līdz 1996. gada martam, Vienošanās dalībnieces minētos Vienošanās noteikumus varētu pamatot ar juridisko nedrošību, ko radīja Luksemburgas judikatūra jautājumā par cenu vai daudzuma nenoteikšanu. Taču šis pamatojums vairs nepastāvēja kopš 1996. gada marta, kad tika izdarītas izmaiņas šajā judikatūrā. Tādējādi jāsecina, ka Vienošanās dalībnieces pārkāpumu ir izdarījušas ar nodomu, pat ja pašreizējā Luksemburgas judikatūra varētu radīt šaubas par dažu noteikumu prettiesiskumu noteiktā laika posmā (89. un 90. apsvērum).

Lietas dalībnieku argumenti

149 Prasītājas apgalvo, ka Komisija nepamatoti secinājusi, ka tās pārkāpumu ir izdarījušas ar nodomu.

150 Pirmkārt, attiecībā uz ierobežojumu, kas saistīts ar klientu saglabāšanu, Komisija pati atzina, ka Luksemburgas judikatūra var radīt šaubas jautājumā par šī ierobežojuma prettiesiskumu. Atkārtoti apgalvojot, ka šis pamatojums ir attiecināms ne tikai uz laika posmu līdz 1996. gadam, bet gan līdz 1998. gada vidum, prasītājas piebilst, ka tad, ja piekrīt Lēmumā norādītajai Komisijas argumentācijai, “ar nodomu” izdarīts pārkāpums attiecas tikai uz pēdējiem diviem Vienošanās spēkā esamības laika posma gadiem. Otrkārt, Lēmumā Komisija nav apstrīdējusi to, ka vienīgais Vienošanās mērķis galu galā bija garantēt “alus klauzulu” ievērošanu. Šis mērķis ir legītims (iepriekš minētais spriedums lietā *Delimitis*).

- 151 Turklāt prasītājas norāda, ka tās nav tik lieli uzņēmumi, lai nebūtu pieļaujams apstāklis, ka tās nav ievērojušas tiesību aktus. Prasītājas atgādina, ka, kaut arī Lēmuma 96. apsvērumā *Brasserie de Luxembourg* kvalificēts kā liels uzņēmums, šī īpašība tomēr neattiecas ne uz vienu citu Vienošanās dalībnieci. Pie tam prasītājas neapzinājās, ka būtu radījušas ierobežojumus tirdzniecībai starp dalībvalstīm. *Brasserie nationale* attiecībā uz šo pēdējo jautājumu piebilst, ka Komisija nav pierādījusi pretējo.
- 152 Prasītājas norāda arī to, ka neviena no Vienošanās dalībniecēm nemēģināja radīt šķēršļus ārzemju alus darītavu [darbībai Luksemburgā]. *Brasserie nationale* piebilst, ka neviena no Vienošanās dalībniecēm neuzskata, ka mērķi saglabāt iespēju nacionālajiem uzņēmumiem konkurēt savā starpā, varētu atzīt par pretēju konkurencei. *Diekirch* izteiktā iebilde attiecībā uz Vienošanās likumību ir bieži sastopama frāze savstarpējās saziņas vēstulēs.
- 153 Attiecībā uz Lēmuma pamatojumu jautājumā par to, vai prasītājas rīkojušās ar nodomu, *Brasserie nationale* apgalvo, ka arguments, saskaņā ar kuru, runājot par noteikumiem, kas attiecas uz ārzemju alus darītāvām, "Vienošanās dalībnieces nevarēja nezināt, ka to mērķis ir radīt ierobežojumus", ir tikai atsaukšanās uz principu, nevis pierādījums un ka arguments, saskaņā ar kuru "Vienošanās dalībnieces nav norādījušas nekādu pamatojumu", nav pareizs. *Brasserie nationale* uzskata, ka, pamatojoties uz šo kritiku, nevar atzīt, ka Lēmuma pamatojums atbilst prasībai par skaidrību un precizitāti. *Wiltz* un *Battin* apgalvo, ka Lēmuma 89. apsvērumā iekļautais pamatojums nav uzskatāms par pierādījumu. Tādējādi EKL 253. pants nav ievērots.
- 154 Komisija apstrīd šīs otrā pamata daļas pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

— Par norādīto kļūdu vērtējumā

- 155 Pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts — lai EK līguma konkurences normu pārkāpumu varētu uzskatīt par tādu, kas izdarīts ar nodomu, nav nepieciešams, lai uzņēmums apzinātos, ka ierobežo konkurenci, bet pietiek ar to, ka tas nevarēja nezināt, ka konkrētās rīcības mērķis bija konkurences ierobežošana, un nav svarīgi, vai uzņēmums apzinājās, ka pārkāpj EKL 81. pantu (iepriekš minētais spriedums lietā *Miller/Komisija*, 18. punkts, un Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-143/89 *Ferriere Nord/Komisija*, *Recueil*, II-917. lpp., 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 156 Kā tas izriet no pamatojuma, kas sniegts pirmā pamata trešās un ceturtās daļas noraidīšanai, Komisija varēja pamatoti atzīt, ka Vienošanās mērķis bija saglabāt attiecīgos Vienošanās dalībnieču klientus *Horeca* nozarē Luksemburgā un aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu šajā nozarē. Tādējādi Vienošanās noslēgšanas rezultātā, pirmkārt, tika sadalīts attiecīgais tirgus un, otrkārt, sadalīts kopējais tirgus. Šajos apstākļos jāatzīst, ka Komisija varēja nekļūdīgi uzskatīt, ka prasītājas nevarēja nezināt, ka Vienošanās mērķis bija konkurences ierobežošana.
- 157 Šajā aspektā jāatzīst, ka neviens no prasītāju argumentiem, saskaņā ar kuriem tās nav tīk lieli uzņēmumi, lai nebūtu piedodams apstāklis, ka tās ir pieļāvušas tiesisku maldību, tās nezināja, ka Vienošanās ierobežoja tirdzniecību starp valstīm, neviena no Vienošanās dalībniecēm nemēģināja radīt šķēršļus ārzemju alus darītavu darbībai un neviena no Vienošanās dalībniecēm neuzskatīja, ka mērķi saglabāt iespēju valsts uzņēmumiem konkurēt savā starpā, varētu atzīt par pretēju konkurencei, noteikti nav ņemams vērā šajā gadījumā.

158 Prasītājas norāda arī to, ka Lēmumā Komisija pati atzina, ka tā laika Luksemburgas judikatūra varēja radīt šaubas par ierobežojuma prettiesiskumu jautājumā par klientu saglabāšanu. Šajā sakarā jānorāda — ja pieņēmums ir pamatots, šādas šaubas, kā to apgalvo Komisija, nevar ņemt vērā, lemjot par to, vai konkurencei ierobežojumi radīti ar nodomu, jo tās attiecas nevis uz Vienošanās mērķi ierobežot konkurenci, bet gan drīzāk uz tās prettiesiskumu. Kā tas izriet no šī sprieduma 155. punktā minētās judikatūras, Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā iekļautais jēdziens “ar nodomu” attiecas tikai uz konkrētā nolīguma mērķi radīt ierobežojumus, nevis uz tā prettiesiskumu, ņemot vērā EKL 81. panta 1. punktu.

159 Visbeidzot, aplūkojot argumentu, kas balstīts uz to, ka Lēmuma 96. apsvērumā *Brasserie de Luxembourg* kvalificēta kā liels uzņēmums, bet savukārt uz citām Vienošanās dalībniecēm šī īpašība neattiecas, jānorāda, ka *Brasserie de Luxembourg* izmērs, kā to atgādina Komisija, minēts tikai tāpēc, lai pamatotu to, ka tika izmantots atbilstošs koeficients, kas piemērots šai alus darītavai kā preventīvs pasākums. Šis vērtējums attiecībā uz uzņēmuma izmēru tādējādi nav ņemams vērā, pārbaudot to, vai konkurences ierobežojumi radīti ar nodomu.

— Par iespējamo pamatojuma trūkumu

160 Ņemot vērā EKL 253. pantā paredzētās un šī sprieduma 140. punktā minētās prasības norādīt pamatojumu, Lēmuma 89. un 90. apsvērumā skaidri un nepārprotami ir norādīti tie iemesli, kuru dēļ Komisija secināja, ka konkurences ierobežojumi tika radīti ar nodomu.

161 No tā izriet, ka otrā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par otrā pamata otro daļu, kas balstīta uz kļūdu pārkāpuma smaguma un ilguma novērtējumā

Apstridētais lēmums

- 162 Attiecībā uz pārkāpuma smagumu Lēmumā ir norādīts, ka, pirmkārt, tā kā Vienošanās mērķis bija saglabāt klientus un aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu tirgū, šis pārkāpums ir viens no smagākajiem pārkāpumiem, kādi var tikt izdarīti. Otrkārt, jāuzskata, ka, pirmkārt, pārkāpums skāra tikai *Horeca* nozari un tikai tos bārus, kas ar Vienošanās dalībnieci bija vienojušies par ekskluzīvām pirkšanas tiesībām, otrkārt, noteikumi, kas attiecas uz ārzemju alus darītavām, netika īstenoti un ka, treškārt, alus tirgus Luksemburgā ir vismazākais tirgus Kopienā. Ņemot vērā visus šos iemeslus, pārkāpums kvalificējams kā smags (92. un 93. apsvērums).
- 163 Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu Lēmumā ir it īpaši norādīts, ka tas tika pārtraukts 2000. gada 16. februārī, t.i., dienā, kad *Interbrew* informēja Komisiju, ka tā devusi norādījumus savām filiālēm *Mousel* un *Diekirch* izbeigt piemērot Vienošanos (86. apsvērums). No tā jāsecina, ka pārkāpums uzskatāms par ilgtermiņa pārkāpumu, jo tas ilga vairāk nekā četrpadsmit gadus (no 1985. līdz 2000. gadam) (97. apsvērums).

Lietas dalībnieku argumenti

- 164 Prasītājas apgalvo, ka Komisija kļūdaini novērtējusi pārkāpuma smagumu un ilgumu.

165 Attiecībā uz pārkāpuma smagumu prasītājas norāda, ka atbilstoši Pamatnostādnēm sīkāki pārkāpumi definēti kā ierobežojumi, “kuru mērķis ir ierobežot tirdzniecību, bet kuriem ir ierobežota ietekme uz tirgu un kuri ietekmē būtisku, bet salīdzinoši ierobežotu Kopienas tirgus daļu” un ka smagi pārkāpumi definēti kā horizontāli vai vertikāli ierobežojumi, kuriem ir tāda pati struktūra kā iepriekš minētajiem pārkāpumiem, bet “kuri tiek piemēroti daudz stingrāk, kuriem ir lielāka ietekme uz tirgu un kuru ietekme attiecas uz plašām kopējā tirgus zonām”. Prasītājas uzskata, ka šis pārkāpums bija jākvalificē kā sīkāks pārkāpums, jo Lēmuma 92. apsvērumā norādīts, ka noteikumi, kas attiecas uz ārzemju alus darītavām, netika īstenoti, Vienošanās attiecās tikai uz *Horeca* nozari Luksemburgā un informācijas apmaiņa bija ļoti neliela. *Brasserie nationale* šajā sakarā atkārtoti apgalvo, ka par Vienošanos nebija jāpaziņo.

166 Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu prasītājas norāda, ka noteikumi, kas attiecas uz ārzemju alus darītavām, netika īstenoti.

167 Komisija apstrīd šīs otrā pamata daļas pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

— Par pārkāpuma smagumu

168 Jāatgādina, ka Pamatnostādnēs ir it īpaši noteikts, ka, novērtējot pārkāpuma smagumu, jāņem vērā pārkāpuma raksturs, tā faktiskā ietekme uz tirgu gadījumos, kad to iespējams noteikt, un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apjoms. Pārkāpumi iedalīti trīs grupās, kas ļauj nošķirt sīkākus, smagus un sevišķi smagus pārkāpumus (1. punkta A apakšpunkta pirmā un otrā daļa).

- 169 Jāprecizē, ka Pamatnostādnes neietekmē naudas soda novērtējumu, ko veic Kopienu tiesa, kurai šajā ziņā saskaņā ar Regulas Nr. 17 17. pantu ir neierobežota kompetence. Otrkārt, kaut arī Komisija var noteikt naudas soda apmēru atbilstoši Pamatnostādnēs paredzētajai metodei, tai tomēr jāievēro Regulas Nr. 17 15. pantā noteiktie sodi (Pirmās instances tiesas 2003. gada 21. oktobra spriedums lietā T-368/00 *General Motors Nederland* un *Opel Nederland*/Komisija, *Recueil*, II-4491. lpp., 188. punkts).
- 170 Jāatgādina, ka pārkāpumu smagums jānosaka, pamatojoties uz daudziem apstākļiem, kā, piemēram, īpašiem lietas apstākļiem, situāciju, kādā tas izdarīts, un naudas sodu preventīvo raksturu, un nepastāv nekāds ierobežojošs vai izsmeļošs saraksts, kurā norādīti kritēriji, kas noteikti jāņem vērā. Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Komisijai atbilstoši Regulai Nr. 17 ir piešķirta rīcības brīvība, nosakot naudas soda apmēru, lai tādējādi veicinātu uzņēmumu darbību, kas atbilst konkurences normām. Pirmās instances tiesai tomēr jāpārbauda, vai uzliktā naudas soda apmērs ir samērīgs attiecībā pret pārkāpuma smagumu un ilgumu, un jālīdzsvaro pārkāpuma smagums un prasītāju norādītie apstākļi (Pirmās instances tiesas 1997. gada 21. oktobra spriedums lietā T-229/94 *Deutsche Bahn*/Komisija, *Recueil*, II-1689. lpp., 127. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *General Motors Nederland* un *Opel Nederland*/Komisija, 189. punkts).
- 171 Šajā gadījumā jāsecina, ka Lēmumā Komisija savu argumentāciju izklāstījusi divās daļās, tieši neatsaucoties uz Pamatnostādnēm.
- 172 Attiecībā uz pirmo argumentācijas daļu jāatgādina, ka, kā tas norādīts, pārbaudot pirmā pamata trešo un ceturto daļu, Vienošanās noslēgšanas rezultātā tika sadalīts attiecīgais tirgus un turklāt sadalīts arī kopējais tirgus.

- 173 Attiecībā uz tirgus sadali šāda veida nolīgumi minēti kā viens no tādu nolīgumu piemēriem, kas EKL 81. panta 1. punkta c) apakšpunktā skaidri atzīti par nesaderīgiem ar kopējo tirgu. Judikatūrā šāds nolīgums ir kvalificēts kā acimredzams konkurences ierobežojums (Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedums apvienotajās lietās T-374/94, T-375/94, T-384/94 un T-388/94 *European Night Services u.c./Komisija, Recueil*, II-3141. lpp., 136. punkts).
- 174 Attiecībā uz kopējā tirgus sadalīšanu jāatgādina, ka šāds acimredzams konkurences tiesību pārkāpums būtībā ir sevišķi smags pārkāpums. Tas rada šķēršļus galveno Kopienas pamatmērķu īstenošanai un konkrētāk vienota tirgus darbībai (šajā sakarā skat Pirmās instances tiesas 1993. gada 22. aprīļa spriedumu lietā T-9/92 *Peugeot/Komisija, Recueil*, II-493. lpp., 42. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *General Motors Nederland un Opel Nederland/Komisija*, 191. punkts).
- 175 Šajos apstākļos Komisija pamatoti pirmajā argumentācijas daļā atzinusi, ka Vienošanās rezultātā tika izdarīti vissmagākie EKL 81. panta pārkāpumi.
- 176 Attiecībā uz argumentācijas otro daļu jāatgādina — pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka ģeogrāfiskais tirgus, kas aptver kādu valsti, veido būtisku kopējā tirgus daļu (Tiesas 1983. gada 9. novembra spriedums lietā 322/81 *Michelin/Komisija, Recueil*, 3461. lpp., 28. punkts, un iepriekš minētais spriedums *Deutsche Bahn/Komisija*, 58. punkts).
- 177 Tā kā ir skaidrs, ka šis pārkāpums attiecas uz visu *Horeca* nozari Luksemburgā kopumā, tas skar būtisku kopējā tirgus daļu.

178 Pamatnostādnēs attiecībā uz sevišķi smagiem pārkāpumiem Komisija ir norādījusi, ka pārkāpumi “parasti izpaužas kā horizontāli ierobežojumi, piemēram, “cenu karteli” un tirgus sadales kvotas vai citāda prakse, kas apdraud iekšējā tirgus pienācīgu darbību, piemēram, valstu tirgu sadale” (1. punkta A apakšpunkta otrās daļas trešais ievilkums). No šī aptuvenā apraksta izriet, ka nolīgumi vai saskaņotas darbības, kuru mērķis, kā tas ir šajā gadījumā, ir, pirmkārt, klientu sadale un, otrkārt, kopējā tirgus sadale, ņemot vērā to attiecīgo raksturu, var tikt kvalificēti kā sevišķi smagi pārkāpumi, un nav nepieciešams, lai šādai rīcībai būtu plašs ģeogrāfiskais mērogs vai konkrētas sekas. Šo secinājumu apstiprina tas, ka, ja aptuvenajā smagu pārkāpumu aprakstā ir minēts, ka “visbiežāk tie izpaužas kā horizontāli vai vertikāli ierobežojumi [...], kuri tiek piemēroti daudz stingrāk, kuriem ir lielāka ietekme uz tirgu un kuru ietekme attiecas uz plašām kopējā tirgus zonām”, tad sevišķi smagu pārkāpumu aptuvenajā aprakstā savukārt nav minētas nekādas prasības par konkrētu ietekmi uz tirgu, ne arī ietekmi uz īpašu ģeogrāfisko apgabalu.

179 No tā izriet — tā kā šis pārkāpums kvalificēts nevis kā sevišķi smags, bet tikai kā smags pārkāpums, kā tas izriet no Lēmuma, šāda kvalifikācija uzskatāma par vieglāku, ņemot vērā kritērijus, ko parasti piemēro, nosakot naudas sodus gadījumā, kad ir noslēgts nolīgums, kura mērķis ir tirgus sadale un turklāt kopējā tirgus sadale (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu *Tate & Lyle* u.c./Komisija, kas apstiprināts ar Tiesas 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā *C-359/01 P British Sugar/Komisija*, *Recueil*, I-4933. lpp., 103. punkts).

180 Turklāt jāatgādina, ka Pamatnostādņu 1. punkta A apakšpunkta otrās daļas pirmajā ievilkumā attiecībā uz sīkākkiem pārkāpumiem Komisija ir norādījusi, ka “tie var būt, piemēram, tirdzniecības ierobežojumi, parasti vertikāla rakstura, kuriem ir ierobežota ietekme uz tirgu un kuri ietekmē būtisku, bet salīdzinoši ierobežotu Kopienas tirgus daļu”.

- 181 Tādējādi jāatzīst, ka horizontālas iedarbības nolīgumu, kas attiecas uz visu dalībvalsts teritoriju un kura mērķis ir attiecīgā tirgus sadale un kopējā tirgus sadale, nevar kvalificēt kā sīkāku pārkāpumu Pamatnostādņu nozīmē.
- 182 Tas, ka otrais norādītais pārkāpums netika īstenots, nemaina šo novērtējumu. Kā tas norādīts 174. punktā, šāds ierobežojums uzskatāms par smagu EKL 81. panta pārkāpumu un kopumā par Kopienas mērķu apdraudējumu.
- 183 Ņemot vērā visus minētos iemeslus, jāatzīst, ka šo pārkāpumu kvalificējot kā smagu, Komisija nav pārkāpusi prasītāju tiesības, kas izriet no Kopienas tiesībām.

— Par pārkāpuma ilgumu

- 184 Šajā sakarā jānorāda — ja pieņēmums, ka Vienošanās noteikumi, kas attiecas uz ārzemju alus darītāvam, netika īstenoti, ir pareizs, tad tas nav ņemams vērā šajā gadījumā.
- 185 Tā kā Komisijai nebija pienākums pierādīt konkrētā nolīguma, kura mērķis bija radīt konkurences ierobežojumus, ietekmi, tas, ka kāds konkrētā nolīguma noteikums netika īstenots, nav jāņem vērā, aprēķinot pārkāpuma ilgumu. Lai aprēķinātu pārkāpuma, kurš rada konkurences ierobežojumus, ilgumu, jānoskaidro tikai laika

posms, kurā šis nolīgums bija spēkā, proti, laika posms no tā noslēgšanas dienas līdz dienai, kad tas tika izbeigts (iepriekš minētais spriedums lietā *CMACGM* u.c./Komisija, 280. punkts).

186 No iepriekš minētā izriet, ka otrā pamata otrā daļa ir jānoraida.

Par otrā pamata trešo daļu, kas balstīta uz to, ka nav piemērotas Pamatnostādnes jautājumā par atbildību mikstinošiem apstākļiem

Apstrīdētais lēmums

187 Lēmumā atzīts, ka šaubas, ko tā laika Luksemburgas judikatūra varēja radīt līdz 1996. gada martam attiecībā uz ierobežojumu prettiesiskumu saistībā ar abpusēju “alus klauzulu” ievērošanu, pamato naudas soda apmēra samazināšanu par 20 % (100. apsvērums).

Lietas dalībnieku argumenti

188 Šīs daļas pamatojumam, pirmkārt, prasītājas apgalvo, ka Komisija nepamatoti iepriekš minētās Luksemburgas judikatūras radītās šaubas atzinusi par atbildību mikstinošu apstākli tikai attiecībā uz laika posmu līdz 1996. gada martam, jo šo datumu nevar uzskatīt par Vienošanās pamatā esošā riska galīgo datumu. *Brasserie nationale* piebilst — iespēja iesniegt apelācijas sūdzību un iespēja, ka pastāv atšķirīga judikatūra, pamato to, ka šīs šaubas varētu atzīt par atbildību mikstinošu apstākli attiecībā uz laika posmu līdz pat Vienošanās darbības izbeigšanai vai vismaz līdz tā

termiņa beigām, kādā vidēji izskata apelācijas sūdzību tādā valstī kā Luksemburga, proti, trīs gados. Šajos apstākļos *Brasserie nationale* uzskata, ka naudas soda vajadzēja samazināt vismaz par 40 %.

189 Otrkārt, prasītājas atsaucas uz to, ka pie Pamatnostādnēs uzskaitītajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem ir minēta "pārkāpumus izraisošu nolīgumu vai prakses neīstenošana" (3. punkta otrais ievilkums). Turklāt tas, ka netika piemēroti Vienošanās noteikumi, kas attiecas uz ārzemju alus darītavām, pamato naudas soda apmēra papildu samazināšanu.

190 Komisija apstrīd šīs otrā pamata daļas pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

191 Jāatgādina, ka attiecībā uz prasītāju izvirzīto pirmo argumentu Komisija ir atzinusi, ka juridiskā nedrošība, uz ko atsaukušās Vienošanās dalībnieces, neattaisno atkāpšanos no EKL 81. panta 1. punkta (62. apsvēruma). Kā tas norādīts, pārbaudot pirmā pamata trešo daļu, šis [Komisijas] apsvēruma nav kļūdainais, jo šāda problēma nevar attaisnot nolīgumu, kura mērķis ir pretējs konkurencei.

192 Tā kā šī problēma neattaisno šādu nolīgumu, to nevar ņemt vērā kā atbildību mīkstinošu apstākli, pamatojoties uz kuru varētu samazināt naudas sodu, kas uzlikts par nolīguma noslēgšanu.

- 193 Jāatzīst, ka, pamatojoties uz juridisko nedrošību, uz ko atsaukušās Vienošanās dalībnieces, nevar atzīt, ka pastāv saprātīgas šaubas par to, vai rīcība, kas ierobežo konkurenci šajā gadījumā, ir prettiesiska Pamatnostādņu 3. punkta nozīmē, jo Vienošanās, kā tas norādīts iepriekš šajā spriedumā, atzīstama par nolīgumu, kura mērķis ir attiecīgā tirgus sadale un turklāt kopējā tirgus sadale.
- 194 No tā izriet, ka, samazinot prasītājam uzlikto naudas sodu par 20 % tāpēc, ka pastāvēja šaubas, Komisija nav pārkāpusi prasītāju tiesības, kas tām piešķirtas Kopienų tiesībās.
- 195 Attiecībā uz prasītāju izvirzīto otro argumentu jānorāda, ka iepriekš minētajā Pamatnostādņu 3. punkta otrajā ievilkumā nav izvirzīts pieņēmums, ka nolīgums nav īstenots kopumā, neņemot vērā attiecīgo katra uzņēmuma rīcību, bet šis ievilkums jāsaprot kā apstākļi, kas attiecas uz katra uzņēmuma atsevišķu rīcību.
- 196 Prasītājas nav sniegušas nevienu pierādījumu, kas ļautu secināt, ka tām atbilstoši Pamatnostādņu 3. punkta otrajam ievilkumam vajadzēja piemērot atbildību mīkstinošu apstākli tāpēc, ka Vienošanās faktiski netika piemērota, proti, pierādījumu, kas apliecinātu, ka tās faktiski nav piemērojušas nolīgumu, radot konkurenci tirgū.
- 197 No visa iepriekš minētā izriet, ka otrā pamata trešā daļa ir jānoraida.

Par otrā pamata ceturto daļu (izvirzīta tikai lietā T-49/02), kas balstīta uz pamatojuma nenorādīšanu attiecībā uz pamatsummu, ko Komisija izmantojusi, lai aprēķinātu naudas sodus

Apstrīdētais lēmums

- 198 Lēmumā šis pārkāpums kvalificēts kā smags, ņemot vērā visus iepriekš šajā spriedumā izklāstītos iemeslus. Komisija uzskatīja, ka bija jāņem vērā arī tas, vai Vienošanās dalībnieces no finansiālā viedokļa faktiski varēja radīt zaudējumus, lai tādējādi noteiktu tādu naudas soda apmēru, kas nodrošina tam pietiekami preventīvu raksturu, un ka šis apmērs bija jāpielāgo, lai tiktu ņemta vērā katras Vienošanās dalībnieces prettiesiskās rīcības nozīme pārkāpumā. Atkarībā no tirdzniecības apjoma attiecīgajā nozarē Vienošanās dalībnieces tika sadalītas trīs grupās un atbilstoši pārkāpuma smagumam noteiktais [naudas soda] apmērs Lēmuma 95. apsvērumā paredzētajai pirmajai grupai, kurā ietilpst *Brasserie de Luxembourg*, bija EUR 500 000 (92.–95. apsvērumš).

Lietas dalībnieku argumenti

- 199 *Brasserie nationale* pārmet Komisijai, ka tā nav pietiekami pamatojusi to, kāpēc pirmajai Lēmuma 95. apsvērumā paredzētajai uzņēmumu grupai tā noteikusi attiecīgu pamatsummu, no kuras pilnībā ir atkarīgi visi pārējie aprēķini, kas attiecas uz katru no Vienošanās dalībniecēm. Tas traucētu tiesai pārbaudīt *Brasserie nationale* uzliktā naudas soda pamatotību un tādējādi attaisnotu tā atcelšanu.

- 200 Komisija apstrīd šīs otrā pamata daļas pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 201 Ņemot vērā EKL 253. pantā paredzētās un šī sprieduma 142. punktā minētās prasības norādīt pamatojumu, jāatzīst, ka, ņemot vērā Lēmuma 92.–95. apsvērumā minēto informāciju, *Brasserie nationale* pilnībā varēja atsaukties uz argumentiem, kas balstīti uz to aprēķina elementu prettiesiskumu, pamatojoties uz kuriem iepriekš minētajai pirmajai grupai Komisija noteikusi EUR 500 000 lielu naudas sodu.
- 202 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija aprēķinājusi šādu naudas sodu, vispirms šo pārkāpumu kvalificējot kā smagu un pēc tam ņemot vērā *Brasserie de Luxembourg* finansiālo stāvokli un ar to saistīto spēju radīt zaudējumus pārējiem uzņēmumiem, nepieciešamību noteikt tādu naudas soda apmēru, kas nodrošina tam pietiekami preventīvu raksturu, un tās prettiesiskās rīcības nozīmi pārkāpumā, to nosakot atkarībā no tirdzniecības apjoma *Horeca* nozarē Luksemburgā.
- 203 Līdz ar to otrā pamata ceturtā daļa ir jānoraida.
- 204 Tā kā visas otrā pamata daļas ir noraidītas, jānoraida viss šis pamats kopumā.
- 205 Tā rezultātā šī prasība jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 206 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 207 Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tām ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA
(otrā palāta)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) **prasītājas atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Meij

Forwood

Pelikánová

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2005. gada 27. jūlijā.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

H. Jung

A. W. H. Meij

Satura rādītājs

Fakti	II - 3040
Apstrīdētais lēmums	II - 3044
Process	II - 3046
Lietas dalībnieku prasījumi	II - 3046
Juridiskais pamatojums	II - 3047
1. Par pirmo pamatu, kas balstīts uz EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu	II - 3047
Par Vienošanās priekšmeta novērtējumu (pirmā pamata trešā, ceturtā un pirmā daļa)	II - 3048
Apstrīdētais lēmums	II - 3048
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3054
— Par iespējamo kļūdu, Vienošanās kvalificējot kā tādu, kuras mērķis ir klientu saglabāšana (pirmā pamata trešā daļa)	II - 3054
— Par iespējamo kļūdu, Vienošanās kvalificējot kā tādu, kuras mērķis ir aizkavēt [ārzemju alus darītavu] iekļūšanu <i>Horeca</i> nozarē Luksemburgā (pirmā pamata ceturtā daļa)	II - 3059
— Par to, ka, novērtējot Vienošanās priekšmetu, nav attiecīgi ņemta vērā situācija, kādā tā noslēgta (pirmā pamata pirmā daļa)	II - 3060
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3062
— Par iespējamo kļūdu, Vienošanās kvalificējot kā tādu, kuras mērķis ir klientu saglabāšana (pirmā pamata trešā daļa)	II - 3062
— Par iespējamo kļūdu, Vienošanās kvalificējot kā tādu, kuras mērķis ir aizkavēt ārzemju alus darītavu iekļūšanu <i>Horeca</i> nozarē Luksemburgā (pirmā pamata ceturtā daļa)	II - 3067

BRASSERIE NATIONALE U.C./KOMISIJA

— Par to, ka, novērtējot Vienošanās priekšmetu, nepietiekami ņemta vērā situācija, kādā Vienošanās tika noslēgta (pirmā pamata pirmā daļa)	II - 3071
Par pirmā pamata otro daļu, kas balstīta uz to, ka Komisija nepamatoti secinājusi, ka Vienošanās bija piemērojama pat tad, ja nepastāvēja "alus klauzula"	II - 3072
Apstrīdētais lēmums	II - 3072
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3073
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3075
Par pirmā pamata piekto daļu, kas balstīta uz to, ka Vienošanās būtiski neietekmē konkurenci	II - 3082
Apstrīdētais lēmums	II - 3082
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3082
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3083
— Par norādīto kļūdu vērtējumā	II - 3083
— Par iespējamo pamatojuma trūkumu	II - 3084
2. Par otro pamatu, kas balstīts uz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpumu un EKL 253. pantā iekļauto prasību norādīt pamatojumu	II - 3085
Par otrā pamata pirmo daļu, kas balstīta uz to, ka pārkāpums netika izdarīts ar nodomu	II - 3085
Apstrīdētais lēmums	II - 3085
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3086
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3088
— Par norādīto kļūdu vērtējumā	II - 3088
— Par iespējamo pamatojuma trūkumu	II - 3089
	II - 3103

Par otrā pamata otro daļu, kas balstīta uz kļūdu pārkāpuma smaguma un ilguma novērtējumā	II - 3090
Apstrīdētais lēmums	II - 3090
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3090
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3091
— Par pārkāpuma smagumu	II - 3091
— Par pārkāpuma ilgumu	II - 3095
Par otrā pamata trešo daļu, kas balstīta uz to, ka nav piemērotas Pamatnostādnes jautājumā par atbildību mikstinošiem apstākļiem	II - 3096
Apstrīdētais lēmums	II - 3096
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3096
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3097
Par otrā pamata ceturto daļu (izvirzīta tikai lietā T-49/02), kas balstīta uz pamatojuma nenorādīšanu attiecībā uz pamatsummu, ko Komisija izmantojusi, lai aprēķinātu naudas sodus	II - 3099
Apstrīdētais lēmums	II - 3099
Lietas dalībnieku argumenti	II - 3099
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 3100
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 3101